

Bajtársi

XVI. évfolyam 2013. október 3. szám

hírlével

A kiadvány térítésmentes, sokszorosítható

A Bajtársi Egyesületek Országos Szövetségének időszakos kiadványa

Köszöntjük a katonagenerációk képviselőit!

Kutas Rudolf fotóművész

Szerelmem a fotóval tizenkét évesen kezdődött, amikor az első fotómasinát, egy "box-camerát" kaptam. A háború viharában a vele készült felvételek elvesztek. A légierő, majd a központi katonai lapnál dolgoztam, mint fotóriporter. Az újságíró akadémián rádió és televízió rendezői szakon végeztem. A sajtóban fotórovat vezető, majd fotófőmunkatársként, mint újságíró is dolgoztam. Riporteri munkám mellett kirándultam a fotóművészet, és a reklámfotó területére is. Tagja lettem a Magyar Fotóművészek Szövetségének a Művészeti Bizottságban kaptam feladatot. A Magyar Reklámszövetség tagjaként reklámfotóimmal több első, második és harmadik díjat nyertem. Olaszországban EFIAP, Franciaországban "Dísz Oklevelet" kaptam, "Cantata-Profána" diaporáma sorozatomra.

Fotóművészi pályám "termékei" a "TENGER KÖVE", a "PLATÁNFA KÉRGE" a "FOTÓ FÉNYGRAFIKA" és a "VIRÁG VARÁZS" ötven fotókból álló kompozíciók, melyek számos önálló, és kollektív kiállításokon vettek részt, itthon és külföldön. Ezen kívül több színházi, és zenei műsorhoz készítettem fotó díszleteket. A Fotóművész Szövetség Senior Alkotócsoportjának tagjaként állandó kiállító vagyok az országos rendezvényeken. Évekkel ezelőtt felcseréltem a hagyományos fotótechnikát digitálisra, ezzel készítem új sorozataimat: "Városligeti évszakok", "Forma fantázia", és a "Mesevilágot".

Vallom, hogy a fotó érzelmi nagyhatalom, és elkötelezett az objektív igazság, és minden szép bemutatására.

Idén, végső búcsút vettünk Tőle!

Tartalom

Kutas Rudolf fotóművész	2
Folyamatos megújulás	3
Üzenet Kazahsztánból	4–5
„Az okos ember sziklára építette házát.”	6–7
In memoriam 1956	6–7
Kapcsolatújítás	8
A BEOSZ az érdekvédelem élvonalában	9
Idősek világnapja	9
Átláthatóbb jogi környezet	10
Megőrzött jogosultságok	11
Arcélek	12
Kérdések és válaszok	13
Angyal földi sokadalom	14
A katonaköltő	15
Wathay emléknep	15
Híradók a Zsinagógában	16–17
Kertészkedni jó	17
Csodás gyógyvíz, mágnes-terápia és a többiek	18
Rosszalkodó nagymamák	19
Rontó Géza fotóiról	20
Elfelejtett sírok Balatonfüreden	21
Zarándolat Peruska Máriaánál	22
Az utolsó nyár	23
A tragédiák koszorúi	24
Katona Tamás emlékezete	25
Férfinap Zalaegerszegen	26
Négy szép nap	26
Hősökre emlékeztek	27
Sikeres haladászat	27
Fegyverek között a szeretet	28
Lecsőfőzés volt a klubban	29
Erősödött a határőr identitás	29
Hogyan emlékezünk a magyar katonahősökre?	30
Ejtőernyős ünnep	31
Vidám délután	32

A BAJTÁRSI
EGYESÜLETEK ORSZÁGOS
SZÖVETSÉGÉNEK TÁJÉKOZTATÓJA

FELELŐS KIADÓ:

KELEMEN JÓZSEF NYÁ.

ALTÁBORNAGY, A BEOSZ ELNÖKE

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:

PINTÉR FERENC NYÁ. EZREDES

SZERKESZTŐK:

GRÓF FERENC NYÁ. ALEZREDES,

KACSÓ LAJOS NYÁ. EZREDES,

MÉSZÁROS KÁROLY NYÁ. ALEZREDES

TERVEZŐSZERKESZTŐ: GRÓF ISTVÁN

A HÍRLEVÉL INTERNETES

ELÉRHETŐSÉGE: [WWW.BEOSZ.HU](http://www.beosz.hu)

CÍM: 1440 BUDAPEST, PF.: 22.

E-MAIL: BHIRLEVEL@GMAIL.COM

Folyamatos megújulás

A kilencvenes évek elejére kialakult társadalmi-politikai helyzet, egy sor területen átrendezte az emberek életét, kialakult egy demokratikus intézményrendszer, és mozgásba jöttek a különböző rendeltetésű társadalmi önszerveződések. A rendszerváltásakor többek között igényként vetődött fel, a katonai, bajtársi közösségek három nagy generációja (Magyar Királyi Honvédség, a Néphadsereg, és a Magyar Honvédség) közötti feszültségek enyhítése, együvé tartozásuk erősítése. Ezek a több tekintetben egymástól különbözőségeket mutató közösségek, emberek, két fontos területen azonos tulajdonságokkal rendelkeztek. Egyrészt valamennyien szolgálatuk során, a haza, a hon védelmét tekintették életcéljuknak, másrészt személyiségüket, lelkiületüket át hatotta a katonasors, aminek a „kovásza” bajtársi szellem volt. A nemzedéki találkozó ezért foganhatott a „kézfogás a hon védelméért” jelszó jegyében.

Az első rendezvényre 1992 októberében került sor Balatonkenesén, fővédnöke dr. Für Lajos honvédelmi miniszter volt, a szervezőmunka dandárját, pedig a BEOSZ „vezérkara” vállalta fel, (Kelemen József vezérőrnagy HM helyettes államtitkár, szövetség elnöke, és Sztanó Géza nyá. vezérőrnagy, ügyvezető elnök vezetésével). Az eseményen 60 társadalmi, 9 katonai és 3 egyházi szervezet vett részt, akik 180 küldöttükkel valamennyi itthoni és külföldi katonanemzedéket képviseltek. De, jelenlétével megtisztelte a rendezvényt, a Honvédelmi Minisztérium, a Magyar Honvédség Parancsnoksága, a katonai kerületek, a katonai főiskolák tanárainak és hallgatóinak küldöttsége, és a tartalékos tisztek és altisztek képviselői. Ez a rendezvény akkor a maga nemében példa nélkül álló, történelmi jelentőségű esemény volt.

Az évek, évtizedek múlásával a célkitűzés állandósulása mellett, jelentős változások következtek be a társadalom, a hadsereg életében. A három katonageneráció lassan kettőre fogyatkozott, a haderő, pedig több tartalmi és strukturális változásokon ment át. Megszűnt a sorkatonai szolgálat, időközben tagjai lettünk a NATO-nak, nagy arányú személyi és technikai létszámcsökkentés ment végbe.

A három nagy katona generáció is jelentős mértékben átalakult. Az állandó állományt (a sorállomány 2004-es megszüntetése következtében) hivatásos és szerződéses katonák, valamint a polgári foglalkoztatottak alkotják. A kiképzett és a potenciális hadköteles korú tartalékos katonákat békeidőszakban önkéntes tartalékosokkal (védelmi önkéntesekkel, valamint önkéntes művelti tartalékosokkal) egészítették ki. A mai katonanyugdíjasok döntő többségét a Magyar Néphadseregben, illetve a Magyar Honvédségben szolgáltak adják, itt új „elemként” jelentek meg az önkéntes tartalékosok.

Fontos tartalmi változás, hogy NATO tagságunk következtében rendszeressé vált a hadsereg meghatározott létszámú kontingensének határainkon túli (missziós) alkalmazása. A honvédelmi minisztérium feladatrendszerében, új elemként van jelen az ismeretlen helyen eltemetett, vagy ismert, de még nem azonosított sírokban nyugvó katonák személyi azonosítása, a hazáért hozott áldozatuk elismerése és méltó megőrkítése.

A nemzedéki találkozó tapasztalatai azt igazolják, hogy azok jelentősége, aktualitása, az évek során sem csökkent, elsősorban azért nem, mert képes volt a folyamatos megújulásra, aktualitása megőrzésre, módszerei gazdagítására. A továbbiakban is a fő feladat nem lehet más, mint a katonanemzedékek együvé tartozásának erősítése, a honvédelemmel, a Szövetség munkájával összefüggő témák feldolgozása, népszerűsítése. Ezért a rendezvény napirendi pontjai között továbbra is, meghatározó szerepet kell, hogy kapjanak a honvédséggel, a katonagenerációk történetével, a hagyományőrzéssel kapcsolatos témák, rendezvények (előadások, ankétok, bemutatók, kiállítások, élménybeszámolók, kulturálisprogramok, viták). A szövetség egy másik nagy tevékenységi területe az érdekvédelem, képviselői és védelem (ezzel kapcsolatos tájékoztatók, fórumok és viták), amelyek szintén nem hiányozhatnak a találkozók programjaiból. Viszonylag újszerű formában és tartalommal követelnek helyet maguknak, a fiatalok haza védelmére történő felkészítésével, a honvédelmi neveléssel összefüggő témakörök. Végezetül ezek a fórumok jó lehetőséget teremtenek arra, hogy a BEOSZ elnöksége számot vessen a végzett munkáról, ismertesse a következő esztendő feladatait, ezzel is mintegy hozzájárulva a tagszervezetek éves taggyűléseinek sikeres előkészítéséhez és végrehajtásához.

FEKETE ISTVÁN NYÁ. EZDS, RÉGIÓVEZETŐ

Üzenet Kazahsztánból

A Kazah Köztársaság fővárosában, Astanában, ez év júliusában tartotta harmadik ülését a Tartalékos és Nyugállományú Tisztek Nemzetközi Konzultatív Tanácsának Bizottsága (ang: IAC – International Advisory Committee Organizations Reserve Officers), melyet az Orosz Föderáció tartalékos és nyugállományú katonáinak kezdeményezésére Moszkvában hoztak létre. A bizottság, nemzetközi szervezetként három évvel ezelőtt kezdte meg működését, melynek célja a nemzetközi kapcsolatok kiépítése a világ országainak tartalékos és nyugállományú (veterán) katonai szervezeteivel. Együttműködés és összefogás megvalósítása a globális világ kihívásaival és fenyegetéseivel szemben – mint nemzetközi terrorizmus, a kábítószer terjedése és az erőszak ellen, melyek a polgárokat, a társadalmat, az államot és ezzel együtt a világ civilizációját fenyegetik. Az együttműködés alapköve, a politikai ideológiái semlegesség, az országok és szervezetek ügyeibe való beavatkozástól való tartózkodás, a barátság és bizalom erősítése az országok között.

A bizottság a tagszervezetei közötti együttműködés fő területeinek tekinti:

- ♦ a konzultációt; a tartalékos és nyugállományú (veterán) katonák kedvező társadalmi elfogadtatását; jogi, szociális és gazdasági helyzetükről való tájékoztatást;
- ♦ részvételt a fiatalok nevelésében, hogy a becsületesség, a méltányosság, a kölcsönös elfogadás valamint a tisztelet és barátság elvei szerint éljenek;
- ♦ segítséget nyújtani a fiatalok egészséges életmódra nevelésében, a sport és testkultúra fejlesztésében;
- ♦ az országok közötti kulturális, szellemi, gazdasági és üzleti kapcsolatok elősegítését a „civil diplomácia” eszközeivel.

A Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége megfigyelőként vett részt az előző üléseken – Pozsonyban. 2012 őszén budapesti látogatásra hívta meg az IAC képviselőit, akik megismerkedtek a BEOSZ tevékenységével, gondjaival a nyugállományú, valamint az aktív katonák jogállásának kérdéseivel. Az itt tartózkodása idején a delegációt fogadta dr. Simicskó István, akkori parlamenti államtitkár is.

Az IAC céljainak megismerése és a megelőző időszak együttműködése alapozta meg, hogy más térségbeli országokkal együtt a BEOSZ felvételt nyerjen és teljes jogú tagjává váljon július 17-én a nemzetközi szervezetnek.

A szervezet működésének alapelvei lehetővé teszik a katonai generációk közötti egyetértést és együttműködést, a közös célokért való összefogást – tekintet nélkül az országok politikai-társadalmi berendezkedésére, katonai szövetségi kötődésükre vagy semlegességükre. Mindez történelmi értékű felismerés, amely emlékeztet a BEOSZ rendszerváltás utáni kezdeményezésére a katonanemzedékek kézfogására és a generációk közötti összefogásra.

Az Astanában tartott ülés „A békéért és barátságért” humanitárius misszió jegyében zajlott, melyen a világ különböző térségeiből 31 ország tartalékos és nyugállományú katonái 42 fő delegált képviselővel vettek részt. Ők szavazták meg hét új szervezet – köztük a BEOSZ – felvételét is.

Az egyetértés a jelenért, valamint a jövő-

ért érzett kölcsönös felelősség vállalásának példaként említhető, hogy a résztvevők a világ különböző térségeiben működő szervezeteket képviseltek, többek között a Nyugat és Kelet Európai, Közép-közéleleti, Ázsiai-Dél-Afrikai országokat is.

A bizalom és a jó szándék jele, hogy olyan országok szervezetei is egyetértésben működhetnek együtt, amelyek katonái az elmúlt évszázadban, és a közeli évtizedekben ellenséggként néztek szembe egymással.

Így voltak együtt a NATO országai közül: Norvégia, Hollandia, Spanyolország, Bulgária, a „Visegrádi négyek”, Lettország, Litvánia.

Részt vettek a semlegesek, vagy a tömbökön kívüliek is, többek között: Svédország, Ausztria, Ukrajna, Moldova, Dél-Afrika, Jor-

dánia, Pakisztán, Malajzia. Ott volt Kína és meg kell említeni Izraelt, aki velünk együtt nyerte el a tagsági státuszt.

A FÁK országai közül Kazahsztán, Türkmenisztán, Kirgizisztán, Tadzsisztán volt jelen az ülésen.

Az egyetértés és a békés jó szándék bizonyítékeként az elnökségben egymás mellett foglaltak helyet az Örmény és az Azerbajdzsáni katonák képviselői is.

Bízató jelként említhető, hogy Európa „neuralgikus” térségéből jelen volt – Szerbia, Montenegro, Crnagora küldöttsége is.

A Veterán Világszövetséget – a BEOSZ által is ismert – Abdul Khamid Ibrahim elnök képviselte, aki az elsők között köszöntötte a tanácskozás résztvevőit.

Az ülés házigazdája – a Kazah Köztár-

saság – magas szinten képviseltette magát. Az ülés résztvevőit köszöntötte a védelmi miniszter és a parlament alelnöke, aki a Kazah Köztársaság Veterán Szövetségének elnöke is egyben.

A vendéglátók egy koncerten ízelítőt adtak a kazah népi kultúrából, ahol jeles előadó művészek szerepeltek a Hadsereg és a Belügyminisztérium művészegyütteséből.

A delegációk – katonai tiszteletadás mellett – megkoszorúzták a hősök emlékművét, a „Haza Anyja” szobrát.

A találkozó idején lehetőség adódott a delegációk közötti baráti beszélgetésre is. Ennek során kiderült, hogy a Honvédelmi Minisztérium és a BEOSZ büszke lehet arra, hogy

mi már több mint húsz éve rendelkezünk a „katonák jogait” biztosító törvénnyel (igaz, hogy ez ma izgalmakat is okoz! – nekünk) míg közeli és távolabbi szomszédaink, (EU tagok is) ennek megvalósítását csak most kezdeményezik.

A személyes és baráti jellegű beszélgetések során a bolgár, a lengyel és szerb delegációk vezetői érdeklődést tanúsítottak a BEOSZ tevékenysége és a kapcsolat felvétel iránt.

Az ülés zárásaként az elnökség a jelenlévő országok képviselőinek egyetértésével felhívást intézett az államok és kormányok vezetőihez a veterán és ifjúsági szervezetekhez, hogy támogassák és erőfeszítéseikkel biztosítsák a világbéke és biztonság feltételeit, a nemzetek közötti emberes kapcsolatok.

Melyből idézve: „Együtt képesek vagyunk ellenállni a felmerülő háborús veszélyeknek és a helyi konfliktusoknak, amelyek mérgezik a nemzetközi stabilitás, a társadalmi és gazdasági fejlődés területeit.

Tevékenységünkben elsőbbséget élvez az etnikai és vallási szélsőségek elleni harc és a nemzetközi terrorizmus bemutatása. Ezeknek a céloknak az eléréséhez mi személyes és szakmai tapasztalatokkal, kellő befolyással és tekintéllyel rendelkezünk országainkban.”

Ez az üzenet Astanából, 2013. július 17-én.

KELEMEN JÓZSEF NYÁ. ALTÁBORNAGY
A BEOSZ ELNÖKE

Születésnap ki szöntők

A BEOSZ elnökségének tagjai köszöntötték Kelemen József nyá. altábornagyot a 75. születésnapja alkalmából. Nagy Károly nyá. alezredest a Közép-Magyarországi Régió vezetőjét, a 60. születésnapja alkalmából köszöntötte Szekeres István nyá. dandártábornok és a BEOSZ elnökségének képviselői.

KACSÓ LAJOS

„Az okos ember sziklára építette házát.”

A magyar nyelvben a HAZA és a HÁZ szavunk ugyanabból a szótóból származik. A mai idők mindennapjaiban és ünnepeink óráiban megannyi magyar embertestvérünk identitás-zavarral küszködik és sok talajt vesztett keresztény is van szerte az országban, ezért is közvetít egy nagyon időszerű üzenetet Szent István király augusztus 20.-ai ünnepének evangéliumi részlete és a belőle kiragadott mondat: „Az okos ember sziklára építette házát.” (Evangélium Máté szerint 7,24)

Augusztus 20.-a állami és egyházi ünnep – nem szabad félni attól sem, hogy kimondjuk: egyszerre az, állami és egyházi. Mert ezen az ünnepen mindenki megtalálhatja vagy megtalálhatná azt az István Királyt, aki minden magyar emberé.

Mindazok szemében, akik az Egyház és az állam teljes szétválasztásának hívei, ez bizonyára idejétmúlt és avított, sőt sokszor rossz emlékeket idéző dolog, ezért berzenkednek tőle. Azokat azonban, akik magyar kereszténynek vallják magukat, arra figyelmezteti, hogy aki állandó és maradandó közösséget akar megvalósítani és létrehozni, az nem hagyhatja számításán kívül az Istent, sőt, igazából és valójában csak Benné bízhat és Őrá építhet házát és házat, országot, nemzetet, közösséget és családot.

Ha katolikus módon, vagyis minden kirekesztő szándék nélkül, azaz, egyetemesen fogalmazunk, akkor az a tett, amellyel István király halála előtt koronáját, és az újonnan létrejött királyságot felajánlotta a Boldogságos Szűz Máriának, azt fejezi ki, hogy nem kizárólag politikai tényezőkben és összefüggésekben, nem pusztán földi szövetségekben bízott, hanem sokkal inkább az isteni gondviselésben és a Szűzanya pártfogásában. Egy nagy családnak tekintette a nép és a nemzet tag-

jait, akiknek anyára, oltalmazóra és pártfogóra van szüksége, s ezzel a szó legmélyebb értelmében volt reálpolitikus: hiszen a magyarság római kereszténységre térését megelőző Mária-kultuszára is építkezett. Ebben az ország felajánlásban protestáns hittestvéreink a János-evangélium azon helyének eredeti módon való értelmezését ismerhetik fel, ahol Jézus Krisztus a kereszten függve, halála előtt szeretett tanítványát édesanyjára, édesanyját pedig tanítványára bízta, ezzel mintegy pártfogó-szövetséget hozva létre közöttük.

Ennek az ország felajánlásnak nem keresztény, de egy Isten hívő testvéreink felé pedig az a mondanivalója, hogy az ország akkori első embere kinyilvánította mindenki előtt: az égi hatalomnak ő, mint király alárendelte magát, s az egy Isten gondjára bízta országát és nemzetét.

Ebben az ország felajánlásban a nem hívő, de az igazságra nyitott és az igazságot kereső magyar testvéreink pedig felismerhetik azt a bölcs, okos és intelligens királyt és uralkodót, aki az ember végtelen felé nyújtózó igazságkeresésére építette az országot, mert tudta, hogy van nálánál nagyobb hatalom.

Ebben az ország felajánlásban bárcsak azoknak is tudnánk mondani valamit, akik nem hisznek semmiben sem. A hívőknek őértük még buzgóbban kell imádkozni és a nem hívőkkel együtt úgy ünnepelni, hogy mindazoknak, akik reménységüket saját maguk előtt is letagadják, mindez valamiképpen gyógyír lehessen.

2013-ban nem egyszerű, sőt mondhatni végtelenül összetett

In memoriam 1956

A rendszerváltozás óta megjelent könyvtani szakmunkák, monográfiák és dokumentum kötetek, forrás kiadványok és visszaemlékezések segítették az eligazodást az 1956-os forradalom és szabadságharc történeteiben. Jelentős fehér foltok ezzel kapcsolatban nincsenek, de például a megtorlás történetei között sehol sem olvashatunk arról, hogy november 4-e után a bevonuló szovjet tisztek szervezésében több mint ezer főt – köztük számos katonát – szállítottak a Kárpát-aljára az ungvári várbörtönbe. De az uzsgorodi (ungvári) vár főépületének kiállítási termeiben sincs egyetlen korabeli kép sem 1956-ból, pedig a különböző dokumentumok elég részletesen érzékeltetik a szomszédos népekhez fűződő kapcsolatokat.

Vadászi Tibor nyugállományú vezérőrnagy a Magyar Ejtőernyősök Bajtársi Szövetségének tiszteletbeli elnöke életrajzi visszaemlékezéseiben részle-

tesen felidézi, hogy 1956. november elején, miután századosként részt vett a Corvin-közbbe nemzetőrként bevonult fiatalok katonai kiképzésében, a november 4-én bevonuló szovjet tisztek letartóztatták és egy különvonattal több száz társával Ungvárra szállították.

– A Práter utcai iskola közelében november 4-én, mintegy 45 fővel egy lakás óvóhelyére menekültünk, amikor a szovjet katonák ránk törtek. Elvették a fegyvereinket és átkísértek bennünket a Horvát Mihály téri templomba. Itt voltunk étlen-szomjan két-három napig – idézte fel emlékeit Vadászi Tibor. – Hamarosan páncélozott járművekkel a Ferihegy-közi vasúti megállóhoz szállítottak bennünket és egy tíz kocsiból álló személyvonattal a határig mentünk. Csapnál mindenkit

leszállítottak a vonatról és rab-szállító gépkocsikkal az ungvári várbörtönbe vittek bennünket. Itt a századosi válllapomat leszakították, kopaszra borotváltak, majd egy hatnyolc fős zárkába löktek. Másnap civil ruhás KGB-s tisztek, tolmács jelenlétében megkezdtek a kihallgatásunkat. Tőlem elsősorban azt kérdezték, részt vettünk-e a Corvin-köz környéki harcokban,

milyen fegyverekkel harcoltunk és a harcunknak voltak-e szovjet áldozatai?

Elmondtam, hogy a hozzám beosztott 16-18 éves fiatalok Maléter Pál és Király Béla október 31-én kiadott felhívására jelentkeztek a nemzetőrségbe, én pedig tagja voltam annak a 10 fős nőtlen tiszti csoportnak, amelyet a Zrínyi Akadémia parancsnokának utasítására a Corvin-közbbe vezényeltek. A harcban nem vettünk részt, hiszen a „dióverő” puskáknak becézett fegyvereinkhez még lőszert sem kaptunk, és november 4-e

dolog Szent Istvánra, a magyarság első királyára emlékezni. Mintha mindenki a maga igazát szeretné ráerőltetni a másikra. Augusztus 20.-a kapcsán mást-mást mond és állít történészek népes és István király személyét illetően is megosztott társadalma, az egyházi és világi szónokok is megannyi módon igyekeznek meggyőzni hallgatóságukat. Mást és mást ír, mond, vetít a hagyományos és a legmodernebb médiavilág. De mindezekkel együtt is tisztul a kép, ha lassan is. Az elmúlt ezer év alatt is sokszor és oly módon változott a Szent Istvánról alkotott kép, mint ahogy az első magyar király kultusza és ünneplése, vagy a róla való megemlékezés, a napjához kötődő szokások és események is: volt, hogy kiemelték, volt, hogy tiltották, volt „legnagyobb egyházi és nemzeti ünnepünk” és volt, hogy deszkaralizálták a napját, személyét pedig mint „modernizátort” emlegették.

Első királyunk igazi alakja és valós személyisége ott van azokban a sorokban, melyet Intelmek címen ismerünk. Olvaszuk el bátran, tanulékony és nyitott szívvel, hogy okulva belőle sziklára építsük hazánkat tehetségünk, tudásunk, tapasztalataink szerint egymás boldogulását segítve.

BERTA TIBOR EZREDES, A KATOLIKUS
TÁBORI PÜSPÖKSÉG ÁLTALÁNOS HELYNÖKE

Tájékoztató az MH Szociálpolitikai Közalapítvány 2013. év első felében nyújtott segélyeiről

A Közalapítvány titkársága a segélyezésben résztvevő szervezeteket tájékoztatta a céltámogatásból általuk felhasználható segélykeretekről.

A HM gondoskodási körébe lévő körében kedvezőtlen szociális helyzetben vannak az idős, beteg, anyagi gondokkal küzdő nyugállományú és járandóságos katonák, nyugdíjasok, az egyedül élők, illetve egy nyugdíjból élő házaspárok, özvegyek, árvák. Van a segélyezendőknek egy olyan rétege is, akik szinte mindennapi megélhetési gondokkal küzd. Továbbra is jelen van a hajléktalanság is. Új elemként jelentkezett az áradás következtében kárt szenvedettek segélykérelme. Az okok legtöbbször több tényezőkből tevődnek össze. Például: a feleség nem szerzett nyugdíj jogosultságot, a család egyik- másik tagja súlyos beteg, huzamosabb ideje orvosi kezelésre szorul, vagy ezzel összefüggésben sokat költenek gyógyszerre. Másik jelentős ok a család vagy gyermekeik által korábban

felvett hitelek törlesztő részleteinek emelkedése és azok fizetése, valamint a nyugdíjból fizetendő nyugdíjas otthoni költségterítések megnövekedése miatti különbözet fizetése. Ilyen esetekben már a lakóhely, vagy a nyugdíjas otthoni lakrész elvesztése is tapasztalható. Természetesen e problémákat a közalapítvány által nyújtott segély megoldani nem tudja, és a rendelkezésre álló lehetőségeit is jóval meghaladja.

Olyan személyek esetében, akik – bár szociális és jövedelmi helyzetük kielégítő – váratlanul olyan helyzetbe kerültek, hogy anyagi támogatásuk indokolt, a kuratórium élt a méltányosság lehetőségével.

Szociális segélyezésre 584 fő nyújtott be kérelmet, akik közül 458 fő 15.320.900.- Ft összegben részesült támogatásban. A HM gondoskodási körébe tartozók köréből 412 fő részére 13.458.250.- Ft került kifizetésre.

KURATÓRIUM

után a Corvin-köz környékén már nem is voltak harcok. A várbörtönben, a novemberi hidegben elég zord körülmények voltak, de egy kevés ennivalót is kaptunk, és akik megbetegedtek a legszükségesebb ellátást is megkapták.

Januárban Sztrij város börtönébe kerülünk, engem január 16-án hoztak vissza Budapestre, a Kozma utcai börtönbe, ahonnan hamarosan kiengedtek. Vadászi

Tibor végül elmondta, hogy bár ő később a Vezérkarnál a Hadművelleti és Szervezési Csoportfőnökségen szolgált, és munkája során részt vett a szárazföldi csapatok legnagyobb átszervezésében, a dandárok kialakításában is, soha nem kapott lehetőséget arra, hogy betekintsen az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság 1956-os iratanyagába, vagy a szovjet vizsgálati jegyzőkönyvekbe. Csak jóval

később értesült arról, hogy a Corvin-közbe kivezényelt tisztek parancsnokát, Dienes Ödön ezredest – aki korábban a Ludovika Akadémián végzett – börtönbe zárták. Haász János századost pedig, aki a Corvin-köz híradásáért volt felelős és a harcok során meg is sebesült, november 4-e után arra bíztatták, hogy meneküljön és hagyja el az országot. Haász Jánosnak a harcok során kapott lött sebe elrákosodott, néhány éve halt meg Ausztráliában. Vadászi Tibort pedig a sok kihallgatás után arra szólították fel, hogy beszélgetései során soha ne említse meg az ungvári börtönmélnyeit, de ezt az ígéretét most 57 év után újságunk kérésére megszegte.

Horváth Miklós hadtörténész In memoriam 1956 című könyvében számos dokumentum van s az itt szereplő emléktáblák egyikén a következőt olvashatjuk: „Emlékezünk azokra, akik 1956-ban másokért szenvedtek, akiket elhurcoltak, akiket megaláztak és akiket megöltek...”

KACSÓ LAJOS

Kapcsolatújítás a trencsényi (szlovák) nyugdíjas katona szervezettel

A Balassi Bálint Bajtársi Egyesület több éve tartalmas kapcsolatot ápol a Szlovák Katonák Szövetsége Trencsényi Klubjával. A klub korábbi elnöke, régi kedves barátunk, Rácz Pál nyugállományú ezredes sajnálatos elhalálása miatt – a sok közös, tartalmas programot követően – az együttműködésünk több hónapot szünetelni kényszerült. Örömkre szolgált, hogy az újbóli megkeresésünket, kapcsolatépítési szándékunkat támogatták a trencsényi nyugdíjas katona-barátaink, melyet megerősített az új elnökük, Peter Forgach nyugállományú ezredes 2012 decemberében, az egyesületünk közgyűlésén is. Fontos segítséget jelentett kapcsolataink megújításához, hogy a Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége (BEOSZ) és a Szlovák Katonák Szövetsége ez év május 21-én – miként arról korábban már hírt adtunk – Trencsényben szerződésben erősítette meg a két országos szövetség együttműködését.

Előzetes egyeztetéseket követően a budapesti Balassi Bálint Bajtársi Egyesület és a Szlovák Katonák Szövetsége Trencsényi Klubja elnökségeinek tagjai 2013 júliusában találkoztak Esztergomban, a bazilikánál. Rövid, közös sétát követően a Hotel Esztergom szálló teraszán az egyesületek elnökei – Peter Forgach nyugállományú ezredes és Szekeres István nyugállományú dandártábornok – ünnepélyesen aláírták a megújított Együttműködési szerződést, melynek a lényege a következő:

– A két ország hadseregei között meg-

lévő baráti együttműködés elmélyítése;

- Egymás hadseregei életével kapcsolatos folyamatos informálódás;
- A nyugállományú katonák életének, szociális helyzetének kölcsönös megismerése;

– Rendszeres tapasztalatcsere a nyugállományú katonák helyzete javítására irányuló adott nemzeti törekvésekről, lehetőségekről, s annak javítására irányuló megoldások átvételéről;

– Egymás országai természeti, kulturális és történelmi értékeinek megismerése.

A szerződés szerint a két szervezet közötti együttműködés elvi alapját a felek egyenrangúsága, a kölcsönös előnyök és az önzetlenség képezik.

A megállapodásban rögzített fontos munkaformák: az éves együttműködési tervek rendszeres egyeztetése, a kölcsönös szervezeti látogatások, az egymás országába történő turistautak és bajtársi találkozókat szervezése. A szlovák és a magyar nyelvű együttműködési szerződések aláírása, s az azt követő baráti-bajtársi koccintás kiemelt eseménye volt a két egyesület találkozásának.

VÁMOSI JÁNOS, ELNÖKSÉGI TAG

A BEOSZ az érdekvédelem élvonalában

Az elmúlt időszak a BEOSZ érdekvédelmi tevékenységében kiemelt jelentőséggel bírt, hiszen hosszú évekre, esetleg évtizedekre a katonák helyzetét, lehetőségeit, jogosultságait és kötelezettségeit meghatározó jogszabályok elfogadásának, bevezetésének időszakát éljük. Egyértelmű, hogy csak azokat a jogokat, járandóságokat lehet érvényesíteni, annak érdekében lehet fellépni, amelynek jogszabályi háttere biztosított. A BEOSZ mint országos hatókörü szervezet, működésének több mint 20 éve alatt többszörösen bizonyította, hogy felkészült és képes, tagjainak, egyesületeinek, szövetségeinek érdekei képviselésére és érvényesítésére. Természetesen a BEOSZ, nemcsak a szövetség egyesületei tagságának érdekeit képviseli, hanem általában a nyugállományiak (beleértve a járandóságosokat is) és igényjogosult hozzátartozóikét. E tevékenységért sok pozitív visszajelzést kapunk, sajnos azt is tapasztaljuk, hogy néhány egyesület és a kívülállók egy része ezt a sokszor nehéz és küzdelmes munkát nem látja, és nem ismeri fel a közösség összefogásának szükségességét és demonstratív erejét. Ide tartozik az is, amit az elmúlt évi beszámolóban is jeleztünk, hogy korábban – főleg a jobb pénzügyi kondíció miatt – könnyebb volt az ilyen irányú tevékenység végzése mint az elmúlt években.

A BEOSZ érdekvédelmi tevékenységének fő színtere a HÉF, melynek alapítója és azóta is tevékeny képviselője. Éves munkaterve alapján a HM-el és a társ érdekképviselői szervezetekkel (HOSZ, HODOSZ) a rendszeres tárgyalást folytat a képviselői körökbe tartozó állomány élet-, munka- és szolgálati körülményeikről és járandóságaikról. Folyamatosan részt vesz a HM hatáskörébe tartozó jogszabályok kidolgozásában. Az elmúlt év meghatározó feladata a Hjt.-nek, ez évben a kapcsolódó rendeletek, utasítások kidolgozásában és véleményezésében, való részvétel volt.

Az első plenáris ülés február 26-ára hívták össze. Az ülésen napirend előtt hosszas vita alakult ki az illetményfejlesztés lehetőségéről, illetve a béren kívüli juttatások helyzetéről. Ígéret hangzott el a további tárgyalásokról, illetve a káféteria körbe tartozó tételek felül-

vizsgálatára. Ennek tükrében zajlott az első napirend, mely során felvázolásra került az életpálya modell.

A második napirendként azok a Hjt. és a kapcsolódó rendeletek, utasítások helyzete lett ismertetve, kiemelve azokat amelyekben egyeztetést kért a tárca.

Ezt követően tájékoztatás hangzott el az egyenruházi ellátásról és a lakhatásról. Elnökünk kérdésére megerősítésre került, hogy a nyugállományú katonák kiegészítő egyenruhával való ellátása – az aktív állománynál meglévő nehézségek ellenére – változatlan összegben megmarad.

Az MH Egészségügyi Központ létszám racionalizálása c. napirend kapcsán a munkavállalói oldal egyhangúan kérte a Verőcei Betegotthon megtartását, mely téma a későbbiekben is felmerült, de eredményt nem sikerült elérni.

A társadalmi szervezetek 2013 évi támogatása napirend tárgyalása során elnökünk hangsúlyozottan javasolta, hogy az odaítéléshez alakítsanak ki egy szempont rendszert a támogatások reális odaítélése érdekében. Az MH Szociálpolitikai Közalapítvány a norvég program sikeres lezárásáról adott számot, Kiemelték a sikeres együttműködést az egyesületekkel és klubokkal a nyugállományúak, és igényjogosult hozzátartozók szociális helyzetének megismerésében és segélyezésében. Kérték a további együttműködést. A június 9-i ülésen napirend előtt ismételten hosszas polémia alakult ki az illetmény fejlesztéséről, illetve a béren kívüli juttatásokról. Ennek kapcsán a HOSZ kérte a 2014 évi költségvetés elfogadása után azonnal kezdődjenek tárgyalások a 2014. évről. Tudomásul vették, hogy a Hjt.-ben foglaltak alapján július 1-től nem vonják le központilag a szakszervezeti tagdíjat.

Napirend szerint az első téma az MH Egészségügyi Központ létszám-racionalizálási feladatainak aktuális helyzete, a honvéd egészségügy átalakításának helyzete volt. A HÉF-en elsősorban a gyógyító munka színvonalának megtartásáról és a dolgozók helyzetének javításáról esett szó.

Minden egyesületet, klubot érintő kérdés volt

a HM-hez kötődő társadalmi szervezetek székely használataival kapcsolatos napirend. Számunkra fontos, hogy az előterjesztő zárszámban kijelentette: „Mindent megteszünk annak érdekében, hogy kedvezően alakuljon a székelyhelyhasználat a munkavállalói oldal számára.”

Ezt követően már az egyeztetés alatt álló rendelet tükrében a HÉF február 26-i üléséről elnapolt téma, a honvédségi üdültetés kérdése c. napirend került megtárgyalásra. A vita során elnökünk örömmel nyugtázta, hogy szinte minden a nyugállományúakat érintő kérdésünk a rendelet készítése során meghallgatásra talált, még akkor is, ha a hatályba lépéssel egy kisebb mértékű áremelés járt együtt. Hangsúlyozottan kérte, hogy legalább évente egy rendezvény minden érdekképviselőnek térítésmentes maradjon.

Az üléseken a jogszabály tervezetekkel érdemben nem lehetett foglalkozni, de lehetőséget biztosított szakértői egyeztetések, a HM és a VK vezetőivel, illetve az előkészítő szakmai és jogi szervek munkatársaival való megbeszélések időpontjai megbeszélésére. A formális és informális találkozók során felvetett kérdéseket a joganyag megküldése után írásban is eljuttattuk az illetékesekhez.

A másik fontos fórum, a Honvédelmi Időszügyi Tanács volt, ahol lehetőség nyílt a tárca álláspontjának megismerésére és az álláspontok kifejtésére. Az első ülés március 5-ére, a második június 20-ára lett összehívva.

Az üléseken a nyugállományúakat érintő új jogszabályok kimunkálásán volt a főhangsúly. Ennek keretében megvitatásra került az elismerések rendje (melynek vitái során sikerült a Hadik András díjat megvédeni), az egyes pénzbeli, természetbeni és szociális juttatásokról szóló HM rendelet-tervezet, a kegyeleti rendelet és utasítás tervezet.

A Hírlevélben és a honlapon, a különböző rendezvényeken, a szövetség mindig kiemelt témaként kezelte az érdekvédelem helyzetéről szóló tájékoztatást, melyekhez a különböző fórumokon sok és jól hasznosítható javaslat hangzott el, melyért köszönet illet minden kezdeményezőt, javaslat megfogalmazót.

GALLÓ ISTVÁN NY. EZREDES, ÜGYVIVŐ

Idősek Világnapja – 2013. október 1.

Mire a lap megjelenik, kézbe kerül, érzékeljük, hogy a társadalom, a honvédség vezetése miként tisztelt meg, hogyan emlékezett meg az elődökről, a szervezet idősebb tagjairól, a nyugállományú katonákról.

Az Idősek Világnapján mi katonák azon nemzedék sorára emlékezünk, akik ott voltak a Donnál, részt vettek az ország fasizmus alóli felszabadításában, végig harcolták a forradalmat és újjáépítették a rendszerváltás utáni demokratikus hadsereget. Cselekedeteiket, tetteiket – koroktól függetlenül – a haza, a honvédelem iránti elkötelezettség vezette.

A katonák, azon kevesek közé tartozik, akik tisztelt az elődök küzdelmeit, szakmai felkészültségét, figyeli a ma szolgálók eredményeit, örömmel éli meg a sikereket és rossz érzést váltanak ki benne a honvédség tájáról érkező esetleges kedvezőtlen hírek.

A sikeres hadműveletekben, harcokban, vagy éppen gyakorlatokon mindig egygyé ötvö-

zódott az idősebb tapasztalata, megfontoltága és a fiatal dinamikus, újat kereső megoldása, az egymás iránti kölcsönös tisztelete, megbecsülése és egy olyan fajta feltétlen bizalom, mely az eredménynek, néha talán az életben maradásnak is zálogát képezte.

Egyszerű megoldásként az Idősek Világnapján a nyugállományú katonákat köszönthetnénk. De mikortól, hány éves kortól számolhatjuk az időseket, hova helyezzük a más választás, lehetőség hiányában, a pálya kiteljesedése előtt nyugállományba helyezettek.

A pálya hirtelen, előre ki nem számítható kényszer befejezése, a szervezetre is nehezítést válthatott ki, de a katonaként szolgált idő, a közösség, a sikerek, az összefogás, az együtt megoldott feladatok, a barátság ezt idővel mindig feloldja. Hiszen milyen jól együtt emlékezni, visszaidézni, újra élni a küzdelmeket, a sikeresen megoldott feladatokat.

Ezeknek az emlékeknek azok is könnyen

részeseivé válnak, akik a szakma ismerete, a megoldások hasonlósága miatt úgy érzik Ők is ott voltak, a történetnek akár részesei is lehetnének és ez az ami korosztályokat köt össze.

Ebben a rétegben vannak, akik a honvédségben, a szolgálat közben, nem kis erőfeszítés árán tanulták a szakmát, folyamatosan képezték magukat – az elért beosztási szinttől függetlenül – vagy mások már egy szerencsésebb időszakban, jó elméleti felkészültséggel, később több diplomával, nyelvismerettel építették a hadsereget, szolgálták a hazát.

A szerkesztőség a fentiekből kiindulva – megelőlegezve a szövetség, az egyesületek vezetőinek felhatalmazását - az Idősek Világnapján életkortól függetlenül, együtt köszönti a II. világháborúban harcolt veteránokat, a forradalomban harcolókat, a demokratikus hadsereg építőit, a saját hibájukon kívül járandóságosoknak minősülő katonákat és a közülük önkéntes tartalékos szolgálatot vállalókat.

SZERKESZTŐSÉG

Átláthatóbb jogi környezet

A honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (a továbbiakban: Hjt.) kihirdetését követően a korábbi törvényi felhatalmazás alapján megalkotott rendeleteket és utasításokat is újra ki kellett adni. Ebben a folyamatban a tárcsa jelentős figyelmet fordított és fordít a jövőben is a nyugállományú katonákat¹ érintő szabályokra, hiszen már a Hjt. preambuluma is rögzíti, hogy az Országgyűlés elismeri a katonai szolgálattal együtt járó áldozatvállalást, és az azzal arányban álló erkölcsi, valamint anyagi megbecsülés indoklását a nemzedékek közötti szolidaritás alapján.

Tárcánk a felhatalmazások alapján előkészítette – sok esetben, a jól működő szabályok új formába öntésével – az új végrehajtási rendeletek, illetve az azokhoz szorosan kapcsolódó miniszteri utasítások tervezeteit. A jelen cikk megírásáig eltelt időszakban ezek közül 11 rendeletet hirdettünk ki, de a továbbiak is elfogadáshoz, illetve kihirdetéshez közeli állapotban vannak. Az elfogadott szabályozók érintik a nyugállományú katonák, illetve közalkalmazottak és kormánytisztviselők elismerésének rendjét, az általuk igénybe vehető rekreációs szolgáltatásokat, a rászorulóknak nyújtható szociális gondoskodási formák meghatározását, valamint a kegyeleti gondoskodás szabályozását.

Az elismerések, pihenés és kegyelet

A honvédelmi miniszter és a HM Honvéd Vezérkar főnöke által alapítható és adományozható elismerésekről szóló 15/2013. (VIII. 22.) HM rendelet szabályai meghatározzák, hogy a nyugállományú katona elismerésére vonatkozó javaslatot az adományozás tervezett időpontját megelőzően 120 nappal a MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság (a továbbiakban: MH HKNYP) útján a HVK Személyzeti Csoportfőnökséghez kell felterjeszteni. Az elismerési formák között megőriztük az Aranykor Kíttüntető Címet, a szakmai díjak tekintetében pedig természetesen a Hadik Andráshírdíjat.

A kondicionáló-kiképzési, valamint a katonai kiképzési és oktatási célú rendezvényekről, továbbá a regeneráló pihenés és a rekreáció rendjéről szóló 13/2013. (VIII. 21.) HM rendelet a korábbi szabályozási célokat megtartva rendelkezik a nyugállományú katonák és a honvédelmi szervezettől nyugdíjba vonult közalkalmazottak, kormánytisztviselők, köztisztviselők, munkavállalók, illetve polgári alkalmazottak rekreációs jogosultságairól. Nem történt változás abban, hogy az igény jogosultak meghatározott térítési díj ellenében vehetik igénybe a rekreációs szolgáltatásokat, ahogy abban sem, hogy az igény jogosultságát elveszti, aki az egyenruha viselésére és a rendfokozat használatára méltatlanná válik.

Az egyes pénzbeli, természetbeni és szociális juttatásokról szóló 12/2013. (VIII. 15.) HM rendelet a korábbi szabályozási alapokat megtartva a segélyezési körben lehetővé teszi, hogy a költségvetésben külön meghatározott előirányzat, valamint jóváhagyott segélykezet terhére tárcánk segélyt nyújthasson – élet-helyzetére tekintettel – a nyugállományú katonának, valamint a nyugállományú katona elhalálozása esetén a közeli hozzátartozónak. A

segélykérelmet az MH HKNYP-hez kell benyújtani az erre a célra rendszeresített nyomtatvány alkalmazásával. A kérelem elbírálása a HM védelemgazdasági helyettes államtitkár jogkörébe tartozik. A segély mellett a juttatási rendelet módját ad a nyugállományúak egyszeri speciális pénzbeli támogatására is. E támogatás annak nyújtható, akinek szociális helyzete és egészségi állapota alapján idősök otthonában történő ellátása indokolt, és erről maga gondoskodik. Mértéke az idősök otthona által megállapított egyszeri hozzájárulás 70%-a, de legfeljebb a Magyarország központi költségvetéséről szóló törvényben a közszolgálati tisztviselőkre meghatározott illetményalap ötvenszerese lehet. A nyugállományú katonák részére személyenként nyújtható támogatások mellett a juttatási rendelet lehetővé teszi, hogy a nyugállományú katonák és nyugdíjas közalkalmazottak érdekében működő, az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXXV. törvénynek megfelelő civil szervezetek és azok tagszervezetei is támogatásban részesülhessenek.

Az újraszabályozási folyamat érintette a kegyeleti gondoskodásról szóló szabályozókat is. Ennek keretében adtuk ki a kegyeleti gondoskodásról és az ehhez kapcsolódó egyes szociális feladatokról szóló 7/2013. (VII. 25.) HM rendeletet, valamint a kegyeleti gondoskodás és az ehhez kapcsolódó egyes szociális feladatok végrehajtásával kapcsolatos szabályokról szóló 42/2013. (VII. 25.) HM utasítást. A Hjt. továbbra is három minősítési kategóriát tételez. Ezek: a „Hősi halott”, a „Magyar Honvédség halottja”, és a „Katonai Szolgálat halottja”. A végrehajtási szabályok áttekinthetőbbé és eljárási szempontból kidolgozottabbá váltak. Változatlan maradt a szabályozás abban a tekintetben, hogy az a honvéd, vagy nyugállományú katona, aki a halálát szándékosan maga okozta, vagy a halála önhibájából eredő ittas vagy bódult állapotának következménye, csak különös méltánylást érdemlő körülmények esetén nyilvánítható a „Katonai szolgálat halottjává”. Emellett, ahogy a rekreációs szolgáltatásoknál, úgy itt is kimondásra került, hogy nem részesülhet kegyeleti gondoskodásban az egyenruha és rendfokozat viselésére méltatlanná vált nyugállományú katona. A korábbi szabályozáshoz hasonlóan meghatároztuk a Magyar Honvédség kegyeleti gondoskodása körébe eső tevékenységi formákat, az elhunyt hozzátartozói és a Honvédség közti kapcsolattartás szabályait, és a katonai temetés kérdéseit. Külön cím rendelkezik a kegyeleti költségekről és annak viselési szabályairól, valamint szintén külön cím alatt szerepelnek a Honvédséghez tartozó, illetve honvédségi szervezettől nyugállományba vonult közalkalmazottakra, kormánytisztviselőkre vonatkozó kegyeleti szabályok.

Az egyenruha viseléséről

Többször említettük, és jogalkalmazási szempontból fontosnak tartjuk pontosítani, hogy a méltatlanság tekintetben különbséget kell tenni az egyenruha viselésére és a rendfokozat használatára történő méltatlanná válás, vala-

mint a Hjt. 162. § (1) bekezdés c) pontja szerinti katonai szolgálatra méltatlanság megállapítása között. A katonai szolgálatra méltatlanság az állomány tagjával szemben állapítható meg, eljárási szabályait a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 9/2013. (VIII. 12.) HM rendelet határozza meg. Ennek lényege abban ragadható meg, hogy a katonai szolgálatra méltatlanság megállapítása esetén – a Hjt.-ben meghatározott esetek kivételével – a törvény erejénél fogva megszűnik az állomány tagjának szolgálati viszonya. Az egyenruha viselésére és a rendfokozat használatára történő méltatlanná válás nyugállományú katonával szemben állapítható meg. Ennek a Hjt.-ben meghatározott szabályait részletezi a végrehajtási rendelet XIV. Fejezet 81. címe.

Az elfogadás előtt álló rendeletekkel kapcsolatban ugyanakkor kiemelendő, hogy az egyenruha-viselés vonatkozásában a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény továbbra is biztosítja, hogy a nyugállományú katonák a honvédelem érdekében végzett tevékenységük során egyenruhát viseljenek. Ehhez a ruházati ellátásról szóló, jelenleg kihirdetés alatt álló HM rendelet az ellátást is biztosítja a nyugállományú azon tagjainak, akik a honvédelem érdekében végeznek munkát, tehát a toborzás, a katonai igazgatási feladatok, a kegyeleti gondoskodással kapcsolatos egyes teendők, a katonai hagyományápolás, a honvédelmi nevelés és oktatás, valamint a nyugállományú katonák civil szervezetei működésének szervezése területén végzik tevékenységüket. Az egyenruha viselésének rendjét a Magyar Honvédség Öltözködési Szabályzata fogja meghatározni. Az Öltözködési Szabályzat közigazgatási egyeztetés alatt álló tervezete szerint a nyugállományú katona a hazai és külföldi hivatalos katonai rendezvények alkalmával, valamint hivatalos külföldi kiküldetése idején viselhet a rendezvény jellegének megfelelő egyenruhát. Ugyanígy viselhet egyenruhát az a rehabilitált katona is, aki jogosultságot kapott az egyenruha viselésére. A korábbi szabályokkal összhangban a nyugállományú tagja nem viselhet egyenruhát polgári foglalkozás, vagy más tevékenység folytatása közben, külföldi tartózkodás ideje alatt, valamint politikai rendezvényen.

A lakhatás lehetőségei

Mindig kiemelt érdeklődésre tart számot az állomány és a nyugállomány tagjai lakhatási kérdéseinek szabályozása. A lakhatás területén több jogszabályt adtunk ki, részben az új jogállási törvénnyel összefüggésben. A Honvédelmi Minisztérium által nyújtott lakhatási támogatásokról szóló 19/2009. (XII. 29.) HM rendeletről kikerültek az elidegenítési szabályok, ezeket mostantól a Honvédelmi Minisztérium rendelkezése alatt lévő lakások és nem lakáscélú helyiségek elidegenítésének feltételeiről szóló 8/2013. (VIII. 9.) HM rendelet határozza meg. A rendelet alapján a hivatásos és szerződéses katonák szolgálati helyen vagy annak körzetében megvalósuló lakhatásának elősegítését támogató rendszer átalakult, őket a honvédelmi szervnél ténylegesen és folyamatosan eltöltött szolgálati idő után új támogatási elemként szolgálati idő elismerés illeti

¹ A Hjt. 2. § 30. pont b) alpontja értelmében a nyugállományú katonák körébe beleértendő az is, aki más olyan pénzbeli ellátásban részesül – így a szolgálati járandóságban részesülő is –, amelyet a nyugdíjkorhatár betöltésekor hivatalból öregségi nyugdíjként kell továbbfolyósítani, vagy megvalósított munkaképességük ellátásában részesül, feltéve, hogy annak megállapítását közvetlenül megelőző utolsó szolgálati viszonya a Honvédséggel vagy a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálattal állt fenn.

meg, összhangban az új katonai életpálya-modell kialakításával. Folyamatban van ugyanakkor a Honvédelmi Minisztérium által nyújtott lakhatási támogatásokról szóló 19/2009. (XII. 29.) HM rendelet módosítása is, amely egyrészt munkáltatói kölcsön-végtörlesztési szabályokat határoz meg, amely a nyugállományú katonák helyzetét is kedvezően érinti, másrészt az új jogállási törvénnyel való összhangot teremti meg. Említést érdemlő változás, hogy a nyugállományú katona a jogcím nélküli lakáshasználat elhelyezése tekintetében meghatározott kizáró okok alóli bizonyos esetekben mentesülhet, valamint a nyugállományú katona, illetve családtagja szálló férőhelyen elhelyezhető, ha ez nem veszélyezteti a hivatásos és szerződéses állomány ellátását.

E rövid vázlatos ismertetőből is látszik, hogy a honvédelmi ágazatban az elmúlt évek legátfogóbb szabályozási, újraszabályozási folyamata zajlott le, amely reményeink szerint tisztább, átláthatóbb jogi környezetet biztosít a jogalkalmazók és az érintettek számára, anélkül, hogy az eddigi jogosultságait hátrányosan befolyásolná.

HM JOGI FŐOSZTÁLY

A cikk megírásáig megjelent szabályozók jegyzéke:

Rendeletek:

1. a kegyeleti gondoskodásról és az ehhez kapcsolódó egyes szociális feladatokról szóló 7/2013. (VII. 25.) HM rendelet
2. a Honvédelmi Minisztérium rendelkezése alatt lévő lakások és nem lakáscélú helyiségek elidegenítésének feltételeiről szóló 8/2013. (VIII. 9.) HM rendelet
3. a kártérítési felelősségről, valamint egyes meg nem térülő károk leírásának és törlesztésének szabályairól szóló 10/2013. (VIII. 12.) HM rendelet
4. a baleseti járadékra való jogosultság vizsgálatának, valamint a kiegészítő támogatások megállapításának és folyósításának szabályairól szóló 11/2013. (VIII. 12.) HM rendelet
5. az egyes pénzbeli, természetbeni és szociális juttatásokról szóló 12/2013. (VIII. 15.) HM rendelet
6. a kondicionáló-kiképzési, valamint a katonai kiképzési és oktatási célú rendezvényekről, továbbá a regeneráló pihenés és a rekreáció rendjéről szóló 13/2013. (VIII. 21.) HM rendelet
7. a honvédelmi miniszter és a Honvéd Vezérkar főnöke által alapítható és adományozható elismerésekről szóló 15/2013. (VIII. 22.) HM rendelet
8. az étkezési utalvánnyal való ellátásról szóló 17/2013. (IX. 3.) HM rendelet
9. a külföldi szolgálatot teljesítők egyes járandóságairól szóló 18/2013. (IX. 5.) HM rendelet
10. az egyes költségtérítésekről szóló 19/2013. (IX. 6.) HM rendelet

Utasítások:

1. a kegyeleti gondoskodás és az ehhez kapcsolódó egyes szociális feladatok végrehajtásával kapcsolatos szabályokról szóló 42/2013. (VII. 25.) HM utasítás
2. a szolgálati beosztások rendszeresítésével kapcsolatos szabályokról szóló 47/2013. (VIII. 23.) HM utasítás
3. a kiképzési-oktatási és regeneráló központok működési rendjéről, valamint a rekreációra és a regenerálódásra vonatkozó részletes szabályokról szóló 48/2013. (VIII. 23.) HM utasítás

Megőrzött jogosultságok!

Az új honvédelmi törvény hatálybalépését követően az 2012 decemberében az országgyűlés elfogadta a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvényt (Hjt.), amely a nyugállományúakra vonatkozóan is új szabályozást tartalmaz. Az elmúlt években a nyugellátások rendszerében történt változások miatt igen fontos előrelépés, hogy a törvény meghatározza a „nyugállományú katona” fogalmát, és ezzel világos helyzetet teremt a jogosultakra vonatkozóan. Ahol a törvény vagy kapcsolódó jogszabály nyugállományúakat említ, mindazokat kell érteni, akiket a korábbi katonai szolgálatra vonatkozó szabályok alapján nyugállományba helyeztek függetlenül attól, hogy akkori ellátásukat jelenleg öregségi nyugdíjként, szolgálati járandósággént, vagy rokkantsági nyugdíjukat rokkantsági ellátásként kapják. Azok is, akik a katonai szolgálatot megszüntésekor az öregségi nyugdíj feltételével rendelkeznek (rendelkeztek) - a nők 40 év jogosultsági idő, öregségi korhatár betöltése – és a megszűnést követő naptól a hatályos jogszabályok alapján öregségi nyugdíjban részesülnek. Azok, akik a korhatár előtti ellátásra (korkedvezményes nyugdíj) vonatkozó feltétellel rendelkeznek és azt a szolgálati viszony megszűnését követő naptól igénybe veszik, majd a korhatár betöltését követően öregségi nyugdíjként folyósítják. Nyugállományú katona az is, aki a megváltozott munkaképességűek ellátásáról szóló törvény szerinti feltétellel rendelkezik, és annak alapján részesül ellátásban. A korábbi szabályhoz hasonlóan a jelen törvény is felsorolja azokat a kiválási okokat, amiket kizáró okként kezel, így különösen, ha a szolgálati viszony fegyelmi eljárás, büntetőeljárás, lefokozás stb. következtében szűnt meg.

A hatályos törvényben a nyugállományúakra vonatkozó fejezet a korábbiakhoz képest ugyan lényegesen kevesebb konkrét szabályt tartalmaz, ez azonban nem a jogosultságok drasztikus csökkentését, jelenti, ugyanis a törvény megjelöli azokat a Hjt. szerinti szabályokat, amelyeket a nyugállományúak esetében is alkalmazni kell. Ezek a kegyeleti gondoskodás és úgynevezett „egyéb juttatások” vagyis a szociális gondoskodás körébe tartozó ellátások, így a pénzbeli, természetbeni, vagy személyes gondoskodást nyújtó, szociális, jóléti támogatások, juttatások. A törvény szerkezetéből adódó változás, hogy a felsorolásban szereplő ellátások részletes szabályai HM rendeletben, esetenként HM utasításban kerültek megfogalmazásra. Ezek kidolgozása az évelejtől folyamatosan – mondhatni igen feszített ütemben – zajlott, mivel szinte valamennyi korábbi szabály átdolgozása szükségessé vált. A BEOSZ Szövetségi feladatiból adódóan a HÉF és az Időügyi Tanács tagjaként, mint az egyesületeken keresztül jelentős nyugdíjas létszámot képviselő szervezet ebben a folyamatban aktívan részt vett. Nem csak a véleményezések során, de már az előkészítés időszakában is igénybe vették a szakmai múlttal és tapasztalattal rendelkező nyugdíjas kollegák tanácsait, javaslatait. Elmondhatom, hogy munkánk elismeréseként értékelhetjük, hogy észrevételeket szinte minden esetben figyelembe vették és a javaslataink részben vagy egészben a végleges anyagokba bedolgozásra kerültek. A szabályok részletes ismertetése nélkül, annyit szükséges megállapítani, hogy a korábbi jogosultságok lényegében nem változtak, annak ellenére, hogy az új szabályokban a szolgáltatások színvonala esetenként csökkent. Lapzártáig csak a szabályozók egy része jelent meg és ezek feldolgozását az alkalmazó szakterületek kollegái megkezdték, remélhetőleg, hamarosan részletesebb tájékoztatást is kaphatunk az egyes témakörökben. Tájékoztatásul a már megjelent rendeletek és utasítások körét az alábbi táblázat tartalmazza.

SZTANÓ ZSUZSANNA NYÁ. ÖRNAGY

Találkozó a Krivánnál

Idén ismét találkoztak a katonaveteránok a Szlovák Köztársaságban, hogy felkapaszkodjanak a Kriván csúcsára. A baráti hangulatú összejövetel a sportsikerek felett érzett öröm és az ismételt találkozás emelkedett hangulatával zárult.

Arcélek

Szívügye a határőrség

Takács Imre nyugállományú alezredes 1960-ban lett határőr és 1995 óta az „obsitosok” kenyerét eszi. Élete annyira összefonódott a határőrséggel, hogy még ma is – hetvenhárom évesen – szívügye a 2008. elején átalakult határőrség katonai hagyományainak ápolása és a nyugállományba került határőrökről való gondoskodás. A BEOSZ Tanácsadó Testületének hét éve tagja és jelentős szerepe van abban, hogy a BEOSZ-nak ma már közel ezer obsitos határőr tagja van. Önzetlenségét és segítőkészségét jól érzékelteti az a tény, hogy jelenleg hat nyugdíjas klubnál fizet tagsági díjat és 100-100 ezer forinttal járult hozzá a Győr-kertvárosban létrehozott határőr emlékhely, valamint a balatonkenesei emlékparkban lévő kopjafa felállításához. Az ő kezdeményezésére alakult meg Győrben az Obsitos dalárda és a szervezőkészsége nyomán a városban háromszorosára növekedett a határőr nyugdíjas közösség létszáma.

A Határőrség országos parancsnoka 2007-ben a közösségi munkája elismerésül Takács Imrének díszírt adományozott.

– A bajtársi szellem ápolása és a katonai hagyományok őrzése már nyugállományba kerülésem előtt is kiemelt fontosságú volt számomra – mondta Takács Imre, miközben sorra elővette tevékenységének fotódokumentumait. Ezek között különösen nagy becsben tartja a Győr-kertvárosban felállított határőr emlékhely avatási fotóit,

valamint a határőr emléktáblák koszorúzási képeit. Fotók dokumentálják azt is, hogy a Kőszegi Nyugállományúak Egyesülete együttműködési szerződést kötött az Ausztriai Veterán Szövetség wörterbergi helyi szervezetével.

– A magyar határőrizet egyidős a magyar állammal. I. István a királyság határvidékein létrehozta a gyepründszert, majd Szt. László /1046-1095/ király törvénykönyvei-

ben külön szabályozta a határt őrzők feladatait. Nem véletlen, hogy a rendszerváltás után ő lett a határőrök védőszentje. A határőrök klubjaiban van olyan kezdeményezés, hogy alaposabban ismerkedjünk meg hazánk határőrizetének múltjával. Például azzal, hogy a székelyeknek milyen szerepe volt a déli határaink védelmében, szeretnénk többet tudni a végvári rendszer működéséről és a határőrizeti rendszer sikeréről és kudarcairól is. – sorolta Takács Imre a nyugállományúak kezdeményezéseit.

Takács Imre nemrégiben párját ritkító felhívást adott közzé: szeretné összegyűjteni és egy kiállításon bemutatni a határőrségnek az elmúlt nyolcvan évben használt ruházatát és katonai felszerelését. A felhívásra elég sokan jelentkeztek, jobb híján Takács Imre győri lakásának garázsában

hatnám Takács Imre példás buzgólkodását, amelyek mind azt bizonyítják, hogy neki valóban szívügye a határőrség.

KACSÓ LAJOS

Tisztelgés

A Bajtársi Egyesületek Országos Szövetség /BEOSZ/ Nyugat-Dunántúli régió Szent László nap közelében tartotta Győrött a volt Határőr laktanyában a soros régióértekezletét.

Az összejövetel alkalmával, meg emlékeztünk Szent Lászlóról, a nagy lovagkirályról, a Határőrök védőszentjéről. Ezen kívül tiszteltük az öt évvel ezelőtt meg szűnt határőrök emlékének és a 2007 év végén elhelyezett Emléktábla alá koszorút és nemzeti színű szalagokat kötöttünk fel a határőrök tisztelete jeléül. A résztvevők (Szombathely, Zalaegerszeg, Kőszeg, Csepreg, Sopron és Győrt képviselték.)

TAKÁCS IMRE NY. HATÁRŐR ALEZREDES

Kérdések és válaszok

Az egyesületek működéséről

Az egyesületek jogi szabályozásáról írt cikk megjelentetésével – az erre irányuló igénynek is eleget téve – az volt a célunk, hogy tagszervezeteink és tagságuk részére a területi korlátok keretében áttekintést adjunk az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Civil törvény) hatálybalépésével kialakult szabályrendszerrel. A beérkezett olvasói levelekből és véleményekből megállapíthatóan a cikk megjelentetése kedvező fogadtatásra talált. Egyes levelekben azonban olvasóink olyan kérdéseket vetettek fel, amelyekre adott válasz tartalma hasznos lehet mások számára is. Ezért a szerkesztőség a felvetéseket a cikk írója rendelkezésére bocsátotta, aki azokkal kapcsolatban az alábbi tájékoztatást adta.

Csordás István ny. alezredes, a „Nyugállományú Légvédelmi Tüzérek Bajtársi Egyesület” elnöke úgy véli, hogy a „a Civil törvény nem nyúlt a Ptk. (az 1959. évi IV. törvény a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyv) rendelkezéseihez, hanem hivatkozik rá”. A Civil törvény valóban néhány helyen hivatkozik a Ptk.-ra. Ez abból adódik, hogy a Ptk. az egyesületek egyes alapvető szabályait rögzíti, melyeket a Civil törvény, mint külön törvény – csakúgy miként jogelődje, az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény – részletesen kiegészíti.

A Civil törvény 79. §-a egyébként a Ptk. egyes szabályait is módosította, kiegészítette. Így pl. a Csordás úr levelében hivatkozott Ptk. 62. §-át is, amely a kiegészítésekkel nyolc bekezdésre bővült. Az új (4) bekezdése intézményesítette a különleges jogállású (pártoló és tiszteletbeli) egyesületi tagságot. Ismert, hogy egyes tagszervezetek alapszabálya eddig is szólt a pártoló, illetve tiszteletbeli tagságról. Ha azonban az alapszabály e tagságok megszerzése módját, feltételeit és az ilyen tagok joga-

it nem a módosított Ptk. 62. § (4) bekezdésnek megfelelően szabályozza, az alapszabály e rendelkezéseit – levélírónk álláspontjának is megfelelően – módosítani szükséges. Különleges jogállású tagság bevezetése természetesen már az új törvényi rendelkezésnek megfelelő alapszabályi kiegészítéssel történhet. E rendelkezés szerint a pártoló tagok csak vagyoni hozzájárulásukkal vesznek részt az egyesület céljai megvalósításában. Költségvetési szerv azonban nem lehet pártoló tag. Ez annak kifejezése, hogy a költségvetésből egyesület nem támogatható. A tiszteletbeli tagokat az egyesület tagjai megválasztják. Az egyesület ügyintéző és képviseleti szervei megválasztásában sem a pártoló, sem a tiszteletbeli tagok nem vehetnek részt. Az egyéb döntések meghozatalában azonban tanácskozási joggal részt vehetnek.

Csordás úr – aki elismerést érdemlően áttanulmányozta az új, 2014.03.15.-én hatályba lépő Ptk.-t – annak az egyesületekre vonatkozó szabályaira tekintettel indokoltan tartja az alapszabályok módosítását szükségességének megvizsgálását. Ezzel a javaslattal teljes mértékben egyetértünk. A még hatályba nem lépett törvény a levélírónk által is említett olyan rendelkezéseket foglal magába pl., hogy az alapszabálynak tartalmaznia kell az első vezető tisztségviselőjét (elnökét), az alapszabály módosításához és az egyesület megszüntetéséhez a tagok háromnegyedes szótöbbséggel történő határozathozatala szükségességét.

Az új Ptk. hatálybalépésével kapcsolatban szükséges alapszabály-módosításokról egyébként – olvasóink véleményére is figyelemmel – tájékoztató kiadását tervezzük.

Balázs Jánosné (Veronika) olvasónk, a Bem József Bajtársi Egyesület elnökségi tagja, az alábbi kérdéseket intézte szerkesztőségünkhöz.

Nem közhasznú jogállású, vállalkozási tevékenységet nem folytató egyesület a tagjaitól, vagy más személyektől, illetve szervezetektől kapott pénzbeli támogatás adóköteles-e?

Az egyesület a társasági adóról és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (2) bekezdés g) pontja alapján a társasági adó alanya. Az idézett törvény 6. számú mellékletének A) 1. pontja szerint az egyesület az alapszabályban nevesített cél szerinti tevékenysége – ideértve a tevékenységhez kapott támogatást, juttatást és tagdíjat – nem minősül vállalkozási tevékenységnek. Az egyesület ebből származó bevétele tehát adófizetési kötelezettség alá nem esik.

Ha díjazásra igényt tartó számlaképes előadót díjaznak, az adózással kapcsolatban van-e feladata az egyesületnek?

A felvetett esetben a számlát kiállító előadót terheli az adózási kötelezettség, mégpedig annak az adótörvénynek a rendelkezései alapján, amelynek a hatálya alá a számlakibocsájtó tartozik. Az egyesületnek az adózással kapcsolatban teendője nincs.

Olvasónk az egyesület egyszemélyi, vagy kollektív felelősségével kapcsolatos jogszabályhely pontos megadását kérte.

Civil törvény által újrafogalmazott Ptk. 62. § (8) bekezdése rendelkezik az egyesület és tagjai felelősségéről a következők szerint: „Az egyesület a vagyonával önállóan gazdálkodik, tartozásaiért saját vagyonával felel. A tagok – a tagdíj megfizetésén túl – az egyesület tartozásaiért saját vagyonukkal nem felelnek.”

Ez a szabály természetesen nem zárja ki az általános kártérítési kötelezettséget. Ha például az egyesület tagja jogellenesen kárt okoz az egyesületnek, köteles azt megtéríteni.

DR. SOMOS JÓZSEF NY. EZREDES
SZERKESZTŐSÉG

Debreceni hős

Szarka János huszárkapitány az 1849-es debreceni csata hőse, a város határában halt hősi halált. A város utcát nevezett el róla, a debreceni Emlékkert Társulat egykor díszes sírkövet állíttatott a nyughelyére. A legendák szerint sírját tündérek őrzik, de a helyi hagyományörzők nem ezért tartják rendben és koszorúzzák meg az évfordulón az emlékhelyet.

Angyalföldi sokadalom

Immár 21. alkalommal rendezték meg az Angyalföldi Utcabált. A népszerű, egyre nagyobb tömegeket vonzó rendezvénynek évek óta visszatérő vendége, a Balassi Bálint Bajtársi Egyesület. Az idén sem volt ez másképp, a XIII. kerületben lévő egyesületeknek a rendezők most is megteremtették a lehetőséget, hogy bemutatkozzanak. Szerencsére a sátorhely kellően nagy volt ahhoz, hogy két egyesület, melyek együttműködése az elmúlt két évben egyre szorosabbá vált, elférjen egymás mellett. Bár a Magyar Honvédség Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnoksága egy központi rendezvény miatt kénytelen volt lemondani részvételét a Balassi égisze alatt, azonban a társ egyesület, a XIII. kerületi Lokálpatrióták egyesülete, segítségére sietett a

Balassinak, s így az elmúlt évek nagysikerű fegyverbemutatója nem maradt el. Hibáskó Feri barátunk, 3 asztalt is elfoglaló kiállítási anyaga igen csak vonzotta mind a fiatalokat, mind az idősebb, katonaviselt korosztályt. Ehhez talált méltó segítőtársakat Sásik László, Magócsi Zoltán és Erdős László a Balassi tagjai személyében. Természetesen nem maradt el a két egyesület közös csapatának részvétele a főzőversenyen, ahol soha annyian még nem vettek részt. A honvédségi gulyáságúban elkészített nagy mennyiségű csípős paraszt lecsó, az elsők között fogyott el a hálás közönség és az egyesületek tagja körében. Az egyesületeket meglátogatta a kerület polgármestere is, aki elismeréssel szólt munkájukról. Volt itt minden, móka, kacagás, zene és ének, tánc és muzsika, makett és kézműves kiállítás, kisvasút és dodzsem, rajz és játék, no és sok-sok finom vásárfia. Szerencsére az eső, (nem sok) csak estére jött el. Így az időjárás mellett, a hangulat is igazán jó volt.

Jövőre veled, ugyan itt.

ERDŐS LÁSZLÓ NYÁ.EZREDES

A katonaköltő

Mindig őszinte csodálója voltam azon szépkorú nyugdíjasoknak, akik értelmet, tartalmat adnak az éveknek. Nem a múlt idő gyors röptű szárnyalásával foglalkoznak. Családjuk és saját mindennapjaikat széppé, maradandóvá teszik. Ilyen ember Svábenszki Pál (84) nyugállományú tiszthelyettes, ceglédi költő, akinek meg-tisztelő barátságát bírom.

– Mikor találkozott először a költészettel?

– Én egykeként, szegény családba születtem. Szüleim rengeteget dolgoztak, hogy a tisztességes megélhetésünket biztosítsák. Könnyre már nem futott. Újságot csak akkor láttunk, ha a szél az utcáról befújta az udvarunkba. Alig hét éves múltam, amikor a kedves barátom édesanyja ideadta a Toldi trilógia egyik kötetét. Beleolvastam, és egyszerűen nem tudtam letenni! Teljesen elvarázsolt Arany János verselése. Azóta „szenvedélybetegségem” a vers, és az írás.

– Felidézné, hogyan indult el a költészet útján?

– Teljesen autodidakta módon képeztem magam. Kezdetben játék közben a kérdésekre verselve válaszoltam, a barátaim teljes meg-rökönyödésére. A tánciskolában az iruló-piruló szép lányoknak, pattanásos képű, izzadó tenyerű kamaszként, verseket, verseimet szavalva tettem a szépet. Rengeteget olvastam Petőfitől kezdve, Szabó Lőrincig bezárólag. Válaszom befejezésekként Cicerót idézném „a költő születik, a szónok azzá lesz!”

– Első szárnypróbálgatásait milyen siker kísérte?

– Huszonkét évesen írtam „Apám 1951-ben” című versemet, amikor a TSZ szervezéskor tagosították nagy nehezen összegürcölt négy hold földünket. Szegény apám szinte bele-rokkant: „elperelték tőle az élet értelmét...”. A beküldött versemet Illyés Gyula izzé-porrá

zúzta kritikájával. Én a pártoskodást és megaláztatást nem tűrtem, nem gyakoroltam, de továbbra is írtam, igaz csak a „fióknak”.

– Mit jelent Önnek a vers?

– A vers számomra a nagybetűs MŰ, maga a megtestesült alkotás. Ha azt mondjuk a regény a szellem megnyilvánulása, akkor – szerintem – a vers a léleké! Szeretem a szavak zenéjét, a rímek össze-ölelkező csengését. Szeretem az egyszerű, érthető kifejezési módot. Magamat idézve: „...szép, ami egyszerű, virágmintás tavasz, veretes köntösben; vénülten is kamasz!”

– Az ihletet, a témát honnan meríti?

– Örök témám a sajnálatosan rövid, minden gondjával is gyönyörű szép Élet. Én csak igazán tudom értékelni az életet, hiszen az orvosoknak hála, háromszor hoztak vissza a klinikai halálból. Napjainkban a családom, az írás, és a barátok jelentik számomra a továbbélés értelmét. Mostanában bársonyos csendben, hajnalonként írott verseimmel köszöntöm az újból megért napsugaras napot.

– Az aktív katonai szolgálata is megjelenik verseiben?

– A hivatásos katonai szolgálat meghatározó élmény volt, és maradt számomra. Számtalan verset írtam a katonai szolgálat próbatételeiről. Legutóbb így fogalmaztam: „Megvívtuk a csörtén! Dübörgött a pástunk! De a nemzet ellen, - soha nem csatáztunk!...”

– Mikor lépett a nyilvánosság elé?

– Kissé késve, de mégsem későn! Hetvennégy évesen jelent meg első verses kötetem „Ekhós szekéren” címmel. Az azóta eltelt tíz év

alatt hat önálló kötetemet adtak ki, országos terjesztésben. Külön négy irodalmi antológiában is szerepeltek verseim. Nagyon nagy megtiszteltetés volt számomra, amikor szintén négy, magyar-angol nyelvű, legszebb magyar verse válogatásában az én műveim is megjelentek – példaképeim – Petőfi és Arany költeményei mellett.

– Befejezésként kérem, fogalmazza meg az ars poeticáját!

– A „Kő vagyok” című versemet idézem.
„akárom, hogy értsetek! akárom,
hogy féltsetek.
nem drágakű, de kű vagyok,
ha vízbe dobtok csobbanok
vízgyűrűim elterülnek, s víztükrörré
szelődülnek...
vízfénéken hallgatok – de én ott is kű vagyok!”

KOCSIS ISTVÁN

Wathay emléknep

A Wathay Ferenc Bajtársi Egyesület „Wathay Emléknep” címmel szervezett programot Székesfehérváron 2013 szeptemberében. A rendezvény ünnepi beszédét Vargha Tamás, a HM parlamenti államtitkára tartotta, melyen megjelent Bátonyi Pál ny. ezredes a Wathay család leszármazottja, és az egyesület történetének kutatója, Róth Péter, Székesfehérvár alpolgármestere. Jelen volt Esküdt Lajos ny. ezredes, a BEOSZ alelnöke, a pályázati programok felelőse, valamint az MH ÖHP, az MH HKNYP képviselői, a honvédelem ügye iránt elkötelezett székesfehérvári civil szervezetek vezetői és tagjai. Megtisztelettel jelenlétével az eseményt Wathay szülőfalujának, a Győr-Moson-Sopron megyei Vág községnek polgármestere, és a képviselőtestület több tagja, az Árpád Szakképző Iskola rendészeti szakának, valamint a Kodály Zoltán Általános Iskola és Gimnázium tanárai és tanulói.

A rendezvény a Prohászka emlékligetben, a középkori várfal előterében felállított Wathay szobornál a díszőrség felvonulásával vette kez-

detét és a Himnusz elnéklése után Berdó Gábor ny. százados, az egyesület elnöke mondott köszöntőt. Ezt követően Vargha Tamás államtitkár, beszédében méltatta Wathay Ferenc életét, hazafias elkötelezettségét, vitézségét, önfeláldozó hősiességét. Hangsúlyozta, hogy a középkori hős élete követendő példa a ma emberének, különösen pedig a ma katonáinak.

A rendezvény második részében a Helyőrségi Művelődési Otthon színháztermében mintegy százfős hallgatóság előtt Bátonyi Pál ny. ezredes tartott vetített képekkel illusztrált előadást a Wathay család történetéről, amelynek tagjai közül I. András kora óta sokan játszottak meghatározó szerepet hazánk történetében a királyi közigazgatásban, illetve katonaként. Az egyesület elnöke mondott köszönetet és adott át

„Emléklapot” azon állami- és társadalmi szervezetek képviselői részére, akik anyagi-, személyi- vagy tárgyi hozzájárulásával valósulhatott meg – e színvonalas megemlékezés.

A kulturális élményt mindkét helyszínen Kátai Zoltán énekmondó és a Hungarikum Zenekar szolgáltatta megzenésített Wathay versek, illetve a korra jellemző dalművek előadásával.

Híradók a Zsinagógában

Régi hagyomány, hogy a híradó klubok együttműködési értekezlet találkozóját évenként megtartják. Tavasszal a Stefánia palotában a Magyar Honvédség Nyugálományúak Klubjának Híradó Tagozata szervezésében tartották a találkozót. A tagozat meghívására részt vett a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Nyugállományú Klubja és a Fejér Megyei Honvéd Nyugálományúak Székesfehérvári Klubjának Híradó Szekciója, valamint a Váci Esze Tamás Honvéd Nyugdíjas Egyesülete.

Az együttműködő híradó értekezleten a híradó tagozat vezetősége felajánlotta a résztvevő egyesületek (klubok) vezetőinek, hogy egy közös programot szerveznek, a budapesti Zsinagógába, amelyre minden szervezet tagjait meghívják.

A Zsinagógai megtekintésén a híradó szervezetek több mint 80 fővel vettek részt. Legnagyobb létszámmal a váci egyesület képviselte magát, 42 fővel.

A híradó klubok veterán katonái és családtagjai a zsinagóga előtti téren találkoztak, itt köszöntötték egymást. Majd a fő szervező vezetésével (a nagy létszám miatt két csoportban) a biztonsági kapun keresztül, két idegenvezető rányitásával megkezdődött a látogatás.

Az idegenvezetők elmondták, hogy a templom nemcsak Budapest egyik nagyszerű látványossága, de mindig is a nagy hagyománnyal rendelkező magyar zsidóság jelképe volt. Mintha a mesés Kelet egy darabja tárulna szemünk elé a közép-európai főváros szívében. Manapság, amikor a közel nyolcvanezer lelket számláló budapesti zsidó közösség hagyományos istentiszteletein felül hangversenyeket is rendeznek ősi falai között. Így volt ez hajdanán is, hiszen nem egyszer Liszt Ferenc is játszott itt orgonáján.

Ősi előírások szabták meg a zsinagógaépítő munkáját. Mindenekelőtt a zsinagóga homlokzatának keletre, Jeruzsálem felé kell néznie: ezért keletkezett egy kisebb

törésvonal a Dohány utcai zsinagóga bejáratánál, ami eltér az utca irányától.

A budapesti Dohány utcai zsinagóga ma a világ második legnagyobb és a legmonumentálisabb zsidó temploma (legnagyobb a New-Yorki Central Synagoga). Nagysága a korabeli fővárosi zsidóság jelentőségét, magas színvonalú gazdasági és kulturális igényét bizonyítja. A zsinagóga építésére pályázatot írtak ki, amelyre a kor legjelesebb mérnökei nyújtották be javaslatukat. Végül Ludwig Förster (1797-1863) német építész, a bécsi akadémia tanára nyerte el a pályázatot mór stílusú zsinagógatervvel. (Korábban ő tervezte a bécsi nagy zsinagógát is.) Alig négy esztendő alatt végeztek a teljes kivitelezéssel, ami annak idején is rekordidőnek számított. A zsinagóga ünnepélyes felavatására 1859. szeptember 6-án, az őszi zsidó nagyünnepnek előtt került sor.

A Dohány utcai zsinagógához az elmúlt közel másfél évszázad alatt számos történelmi és kegyeleti emlék fűződött. A szomszédos, azóta lebontott saroképületben (helyén épült a Zsidó Múzeum) született 1860-ban Herzl Tivadar író, újságíró, a zsidó állam, a modern Izrael megálmodója. Emléktáblája a Múzeum lépcsőfordulójában található.

A nemrég lezajlott, nagyszabású felújítás nem az első ilyen esemény az épület történetében. 1929 és 1931 között ugyanis a zsinagóga egész környezetét újjávarázsolták. Akkor emelték a mai hivatalos nevén Zsidó Vallási és Történelmi Gyűjteményt, a Zsidó Múzeumot, a kupolás Hősök templomát, amely az első világháborús zsidó hősök emlékét őrzi.

Az akkori átépítés során alakították ki azt az oszlopcsarnokkal körülvett kertet is, amelyről a tervezők nem is sejtették, milyen szomorú szerepet fog egykor betölteni a magyar zsidóság életében. 1944-ben itt állították fel a pesti gettót (egyik kapuja

az árkádsor Wesselényi utcai oldalán volt). A mögötte levő háztömbökben és magában a zsinagógában is közel hetvenezer embert zsúfoltak össze, vagyonuktól és jogaiktól megfosztva, állandó halálfélelemnek kitéve.

Budapest ostroma idején a templomot 27 találat érte. A templom kertje ekkor lett a mártírok temetője. Itt hantolták el a betegségben és éhen halt vagy meggyilkolt áldozatokat.

A Zsinagóga történetének ismertetése után vezették be a csoportot, ahol egy monumentális lenyűgöző szentély tárult elénk. A templom aulájába három kétajtós kapun juthatunk be, amelyekre a vaspántokkal díszített szerkezet a jellemző. A zsinagóga fő szerkezeti egységébe, a háromhajós belső térbe lépve a padlózatot mindenütt leborító mozaik a szembetűnő. Monumentális, lenyűgöző tér tárul elénk. A középső úttól jobbra-balra férfiak helyét találjuk.

A hosszanti térben két, hatalmas félköríves záródású vasoszlop emelkedik. Ezen nyugszik a tetőszerkezet. Negyvenöt egységből áll a kazettás mennyezet, ahol a geometria minták szerény díszítő motívumként jelennek meg. Az alsó szinten és az első emeleten a falsíkot félköríves záródású ablak sor töri át, amelyekben visszatevő motívum a kék háttérből szinte kiugró hatágú Dávid csillag. A második szinten mindkét oldalon, három-három nagyméretű rózsablakon árad be a fény, megteremtve a meghittség hangulatát.

A keleti főfalon helyezkedik el a frigyszekrény, amelyben az ősi Tóra-tekerceket őrzik. A frigyszekrényhez, amely előtt mindig örökmécses ég, lépcsők vezetnek fel. A Dohány utcai zsinagógában mindehhez még a frigyszekrény fölötti kupola, gyönyörű lámpások, mives szószerk, ülések és fémkorlátok is járulnak. A hagyományos zsidó templomokban a Tórát (szombat délelőttönként) a középüti elhelyezett emelvényről olvassák héber nyelven.

Még nagyon sokáig hallgattuk volna az idegen vezetőnk színvonalas előadását és még tovább gyönyörködtünk volna a zsinagóga belsejében (1200 négyzetméter), de az időnk ezt nem tette lehetővé. Így az idegen vezetők a zsinagógából átkísérték mind a két csoportot a zsidó múzeumba, ahol átadott bennünket az ottani tárlatvezetőknek. Az egyik csoportot egy rabi vette át, a másik csoportot egy fiatal hölgy, akik a szokásos bemutatkozás után bemutatták a múzeum látnivalóit.

A tárlatvezető ismertette, hogy az 1896-os millenniumi évben gondoltak először arra, hogy a magyarországi zsidó vallást, az itt élő zsidók történelmi emlékeinek kiállítását hozzanak létre.

A múzeumnak négy terme van. Az első a péntek-szombati ünnepet és az azzal kapcsolatos családi szertartásokat ismerteti. A második terem a zsidó ünnepeket mutatja be. A zsidó újévet, melyet a hold-évre alapoznak. Megtudtuk azt is, hogy a szédereste, az egyiptomi menekülés búcsúvacsorájának emlékét őrzi és azt is, hogy Jézus utolsó vacsorája egyben egy szédervacsora is volt. Megtanultuk, hogy a Hanukkah a Makkabeus szabadságharc

emlékünnepe, amikor csodálatos módon a lámpákban nyolc napig égett az olaj. Ettől kapott szimbolikus jelentőséget a nyolcas szám és innen származik a nyolcágú gertyatartó, a Menorah, mely később Izrael állam jelképe, jelvénye is lett.

Érdeklődve hallgattuk a minket vezető hölgy magyarázatát, hogy Nagy Konstantin idejében a szabad polgárok nem hordtak kalapot, míg a rabszolgáknak kötelező volt azt hordani és szerinte egy ilyen jellegű megkülönböztetés céljából kényszerítette Konstantin a zsidóságot a kalap viselésére, mely szokás aztán a mai napig fennmaradt. Szerinte ez a magyarázata annak is, hogy ma a zsidó ember kalapot visel a templomban, míg a keresztény, leveleszi azt.

A harmadik terem a zsidó hétköznapiakat mutatja be. Itt megismertük a tefillimet, az imazsákokat, melyet minden vallásos zsidó állandóan magánál hord. A negyedik terem a vészidők, a náci vérfürdő emlékeit őrzi. Maga a kiállítás döntő többségében felnagyított fényképmásolatokból áll. Csak minimális az eredeti tárgyak száma. A kiállítás része egy lépcsősor, amelyen lejutva a látogató egy emléktáblához s egy mécseshez érkezik – ahol a csendes elmélyülésre, magányra felkínált terek találhatók.

A múzeum megtekintése után a kijárat felé, a zsinagóga udvarán található temetőn keresztül az emlékparkhoz jutottunk. Varga Imre által tervezett vörös gránit talapzaton álló, szomorúfüzet mintázó (fém) Holokauszt áldozatainak emlékműve, amelynek leveleire felvésték a meghalt áldozatok neveit.

A holokauszt áldozatainak emlékműve

A bent töltött két, két és fél óra megrázó, és mégis feledhetetlen élményt adó esemény volt. A látogatás végén az egyesületek (tagozatok) elnökei köszönetet mondtak a szer-

vező egyesület vezetőségének, akik elősegítették a nyugdíjas híradó egyesületek tartalmas és színvonalas már közel 20 éve tartó híradó klubok együttműködését. Az együttműködő híradók ez évben is terveznek ehhez hasonló közös kulturális rendezvényt.

SOÓS TAMÁS NYÁ. ALEZREDES

Kertészkedni jó

A Stefánia-palotában ebben az évben is megrendezték a 41 éves múltra visszatekintő Kertbarát Kör tagjai a kiskertjeik legszebb termékeiből a szemet gyönyörködtető kiállítást.

Tóth Károly nyugállományú ezredes, aki már 13 éve az 54 fős Kertbarát Kör elnöke a kiállítás megnyitóján hangsúlyozta, hogy számukra a kertészkedés nem csak hobbi, hanem közösségsszervező és egészségmegőrző tevékenység is. Az itt kertészkedő nyugállományú katonák és feleségeik már az induláskor megfogalmazták tevékenységük mottóját: „Kertészkedj, művelődj, barátkozz, véd a természetet és mindig fogyassz kevés növényvédő vegyszert tartalmazó magyar termékeket!”

– A bio-kertészkedéssel is kacérkodunk, de még nem jutottunk el oda, hogy a kerti termékeink megfeleljenek a szigorú feltételeknek – mondta a kiállítás zárásakor sorra került beszélget-

sen Radványi Imréné, aki a kiállításon bemutatott termékeivel kiérdemelte az első vagyis a közönségdíjat. Radványiné – aki egyben a Kertbarát Kör szervezőitkára is – férjével együtt nagyon sokat tett azért, hogy a Kertbarát Kör tagjai minél felkészültebben kertészkedjenek. Rendszeresen meghívják a havi rendezvényeikre dr. Komiszár Lajost, a Kertészeti Egyetem nyugdíjas tanárát, aki országos híru szakember és tanácsaival, élményt adó előadásaival sokat tesz azért, hogy a Kör tagjai egyre felkészültebben tevékenykedjenek.

Terveik szerint a következő hónapokban alaposabban megismerkednek a fűszer és aroma növények termesztésével, a gyógyhatású konyhakerti növények (articsóka, cékla, brokkoli, csicsóka stb.) termesztési titkaival és vannak, akik egy és kétnyári virágok termesztését szeretnék kiskertjeikben meghonosítani. Ebben az évben a gyógyhatású növények közül a medvehagyma lett a legkedveltebb, de már vannak mángold, padlizsán és édeskörmény termelők is.

A kiállítás színelőző volt Princz Edit amatőr festő virágportré kiállítása és szeptembertől az érdeklődők megismerkedhetnek a borkészítés titkaival is. Színes, változatos tehát a Kertbarát Kör munkája, ahol a nyugállományú katonák szívvel-lélekkel azt vallják: Kertészkedni jó!

KACSÓ LAJOS
(KOLOSSVÁRY MIKLÓS FOTÓI)

Csodás gyógyvíz, mágnes-terápia és a többiek

A hévízi tóban fürdeni különleges, varázslatos élmény, amit egyetlen medencés fürdőzés sem tud felül múlni. Ma már senki sem vitatja, hogy egyedülálló természeti adottságai, gyógytényezői, nemzedékek alatt kialakult gyógyító apparátusa Hévizet a nemzetközileg elismert, élvonalbeli gyógyhelyek közé emeli.

– Szerencsés körülmények között, 80 évvel ezelőtt a mátraházi honvéd üdülővel egy időben a világhírű gyógyító tó közelében épült fel a Magyar Honvédség hévízi üdülője, amelyet akkor elsősorban tiszti családok vették igénybe – idézte a kezdeteket dr. Sedivi László nyugállományú orvos ezredes, az MH Egészségügyi Központ Honvédkórház Hévízi Mozgásszervi Rehabilitációs Intézetének intézetvezetője, s akinek az élete és gyógyító tevékenysége három évtizede ide kötődik. Tőle tudtuk meg, hogy a világon ehhez hasonló összetételű és gyógyhatású vize csak az újjélandi, geizíreiről is híres Roturna-tónak (a hévízi információkban: Echo krátertől!) van, amely közel ezer méter magasan, rendkívül nehezen megközelíthető helyen van, és magas hőmérséklete miatt fürdésre nem alkalmas. Beszélgetésünk során megfogalmazódott, hogy a Magyar Honvédség berkeiben nagyon népszerű gyógyintézmény legnagyobb helységének falára, nagy betűkkel akár fel is lehetne írni: „Tevékenységünk eredménye: betegeink elégedettsége”

A Flór Ferenc díj kötelez

Dr. Sedivi László röviden összefoglalta az intézményben történt változásokat, Ezek közül a legjelentősebb 1995-ben volt, amikor szanatóriumból rehabilitációs szakkórház lett az intézet, amely működési költségének nagyobb részét a megtermelt bevétel alapján, az OEP biztosítja. A 190 ágygal rendelkező rehabilitációs szakkórház valamennyi szobája jól felszerelt kéthárom ágyas, összkomfortos, 12 ágy pedig a ma már ötvenes-hatvanas éveikben járó Heine-Medines, járványos gyermekparalízises betegek számára van fenntartva. Az intézetbe beutalt betegek között preferáltak a fegyveres testületek és a MÁV aktív és nyugdíjas hivatásos-, valamint az aktív köztisztviselői és közalkalma-

zotti állományú tagjai. Itt valamennyi beutalttal személyre szóló rehabilitációs terv alapján foglalkoznak, és a jól képzett, több szakvizsgás szakorvosok irányításával, kiemelkedő tudású gyógy-

tornászok, szakasszisztensek, valamint elkötelezett ápoló személyzet mindent megtesz azért, hogy betegek visszakapják korábbi mozgáskészségüket, megszűnjenek a fájdalmaik és lelkiileg is jobb állapotba kerüljenek. A korai rehabilitációs esetek (koponya és gerincvelő sérülések ellátása, protézis és rögzítő műtétek, baleseteket követő operált ese-

tek) mellett a reumának nevezett ízületi, izom- és ideg megbetegedések gyógyításában elért eredmények is kiválóak, de ma már a gerincbetegségben szenvedők vagy az egyre gyakoribb stroke betegek is reménykedhetnek a javulásban, az eredményes gyógyke-

zeléseknek köszönhetően. A kórház eszköztárában nemcsak a hidroterápia, hanem az elektro-, a mágnes-terápia, és a legújabb lökéshullám-terápia is megtalálható.

– A katonaegészségügyben tevékenykedő orvosok legmagasabb szakmai kitüntetését a Flór Ferenc díjat 2001-ben kaptam meg és ez az elismerés minden nap arra kötelez, hogy igazi csapatmunkával tegyek meg mindent a hozzánk került betegek egészségének helyreállításáért – mondta dr. Sedivi László, amikor megmutatta a magas katonai szakmai elismerés oklevelét.

Flór Ferenc alezredesként az 1848-1849-es szabadságharc hadseregének egészségügyi szolgálatvezetője volt, és mint katonatudós a Magyar Tudományos Akadémia katonai orvosaként is jeleskedett publikációival.

Változások a beutalási rendben

A Hévízi Mozgásszervi Rehabilitációs Intézetben a legnagyobb változás a korábbi szanatóriumi ellátáshoz képest abban van, hogy megszűnt az üdülő jelleg, és minden szempontból rehabilitációs szakkórházként működnek. Csak szakorvosi beutalással jelentkezhetnek azok a mozgásszervi betegek, akiknek az állapota fekvőbeteg-ellátást igényel. A nyugállományú hivatásosoknál a várakozási idő, a beutaló megérkezésétől számítva egy év. Kivételt képeznek az akut korai rehabilitációt igénylő – a már említett baleset, stroke, gerincműtét – esetek. Azok a betegek, akiknél ismételt rehabilitációs kezelés szüksége jelentkezik, hat hónap múlva újra jelentkezhetnek. Amennyiben vállalják, hogy a beutalás után eltelt hat hónap múlva, előzetes feliratkozás után egy telefonhívást követően két napon belül megérkeznek, szintén előnyhöz jutnak. Házaspároknál – ha például a hivatásos katonai feleségének is vannak mozgásszervi panaszai – az együttes beutalásra való várakozás másfél év.

A Hévízi Mozgásszervi Rehabilitációs Intézetbe a beutalás igényjogosultságát a 175/2007. kormányrendelet szabályozza, és a beutalókról egy háromfős orvosi bizottság dönt. Itt a legráfínáltabb trükközések is kudarcba fulladnak. Az itt szolgáló szakorvosok mind magasan képzettek és ráadásul jó emberismerők. Dr. Sedivi László végül elmondta, hogy az itteni gyógyítási sikerek nem csak a helyi, klimatikai körülményeknek, a csodálatos gyógyvíznek, hanem a kiválóan működő csapatmunkának is köszönhetőek. A mozgásszervi betegségek gyógyításában évente nem történnek jelentős változások, de figyelemmel kísérik és ki is próbálnak minden új eszközt, lehetőséget és módszert. Az utóbbi években a mágnes-kezelés hozott kedvező eredményeket, majd nagy várakozással kezdték meg a lökéshullám terápiás kezeléseket is. A gyógytornászok is bevezetnek itt minden új módszert, újdonságot. Az intézet egyik érdekessége, hogy a kiválóan képzett, zömmel nőkből álló gyógytornász csapatukban két férfi is van. Gyakorlat az is, hogy rendszeresen az egészségügyi ismereteket gazdagító tematikus előadások, konzultációk, az egyre átgondoltabb helyes életmódra nevelés.

Mindent összevetve dr. Sedivi László orvos ezredes az Intézet jövőjével kapcsolatban optimista, hisz abban, hogy nemcsak a Kórház szakmai elismerése, megbecsülése, minősítése jó, hanem az itt kezelt betegek véleménye is pozitív, mely röviden így fogalmazódik meg: örülünk, ha megkapjuk az értesítést és átlépve a rehabilitációs intézet küszöbét, megkezdhetjük a gyógykezelésünket.

KACSÓ LAJOS, A SZERZŐ FELVÉTELEI

Rosszalkodó nagymamák

Augusztus eleje, piros hőségriasztás az egész országban! A Fejér megyei Honvéd Nyugállományúak NŐSZIROM ÉNEKKARA énekelni indult a legnagyobb hőségben egy kiállítás megnyitójára. Elmondani nem lehetett a hőséget, elviselni is nehéz volt. De a feladat, az feladat. Többedmagunkkal a fellépés teljesítése után, utunkat a város legújabb ékesége a Magyar Királyi Szálló felett felállított szökőkút felé vettük. Csak egy pillantás volt a nagymamák részéről. Le a cipőt, irány a "felszentelés". Először csak óvatosan, aztán mindent feledve: bűt, bánatot, komolyságot, rosszalkodni kezdtünk mint a kisgyerekek... Nagyon jól éreztük magunkat, igaz bőrig áztunk. Aztán kinevettük a napot!

-MÁRKUS-

Rontó Géza fotóiról

Amikor Rontó Géza barátom hívott a lakására fotókat nézni, nem is sejtettem, hogy mennyi csodálatos képet készített és helyezett el válogatva tablókön a lakásán. Amikor rákérdeztem, hogy mit akar ezzel a sok képpel, azt válaszolta, hogy ő, családja és barátai gyönyörködjenek bennük.

Azon kérdésemre, hogy mit szólna ahhoz, ha olyan helyen helyeznénk el, ahol többen is látják? Láttam, hogy felvillanyozódott, ragyogó szemekkel közölte, hogy az jó lenne.

Én azonnal arra gondoltam, hogy van nekünk a megyei nyugdíjas irodában elég nagy a falfelület, ott szoktuk elhelyezni a kézműves kiállításra hozott anyagokat. Tudtam, hogy azok

helye most üres. Elkértem 10 darab válogatott tablót és bevittem...

Timári Balázs barátommal felhelyeztük a falra és vártuk az elnökségi ülésre érkező társainkat. Öröm volt látni, hogy mindenkinek tetszett, mindenki csodálta a fotókat.

Természetesen (mint levezető elnök) azzal kezdtem az elnökségi ülést, hogy röviden ismertettem Géza barátunk rövid életútját. 1929-ben született Szolnokon, szegény családban. A 40-es években Abonyba járt polgári iskolába. A Felvidék és Erdély visszacsatolása után beosztották katonai segítő szolgálatra. A háború befejezése után az orosz kommandatúrán dolgozott – havi 2 liter olaj és 1 kg liszt fizetségért.

1946-tól vasszerkezeti lakatos a csepeli csőgyárban. 1950-ben elküldték az akkori MHSZ vezetőképző táborába, majd ősszel beiskolázták a Gábor Áron Tüzér Technikus Tiszti Iskola tűzszerész technikus szakára. 1952-ben végzett arany fokozatban, hadnagyként.

Katonai szolgálati helye Hajdúsámson lett, ahol 1957-ben történt leszereléséig teljesített szolgálatot. Nem értett egyet azzal, hogy a hadseregben pártszervezet működjön, és egyetértett a Nagy Imre kormány politikájával. Ez volt lefokozásának és leszerelésének oka.

Leszerelése után tizenhárom évig dolgozott a Mezőgép-nél, majd 1972-től egy gépkocsijavító ktsz.-nél. 1975-ben a nagyerdői stadion gondnoka, 1980-tól pedig Kabán egy burgonyatároló raktárvezetője. 1988-tól nyugdíjazásáig a Termo technikai Kisszövetkezetnél dolgozott.

1991-ben rehabilitálták, a Honvédelmi Miniszter visszaadta főhadnagyi rendfokozatát.

2006-ban a Forradalom és szabadságharc ötvenedik évfordulóján előléptették őrnaggyá.

Mint nyugdíjas ő is sok mindennel foglalkozott és foglalkozik azóta is. Különösen büszke fiaira, unokáira.

A jelen élete társával, Évikével nagyon szeretnek utazgatni. Sok időt töltenek az Éva asszony Balatonmáriafürdői nyaraló-

jában, ahol szintén sok fotót készített a virágokról és az általa is nagyon szeretett Balatonról.

Géza! Köszönjük a fotókat. Mi gyönyörködünk bennük. Egészen más a terem hangulata. Molnárné, Rózsa elnök asszonyunk minden odaérkező vendégnek boldogan mutatja a képeket. Oda szeretettel várunk, hívunk minden nyugdíjas társunkat szerdai napokon délelőtt. Közben megtudtam, hogy már korábban a Debreceni Fegyveres Erők és Testületek Nyugdíjas Egyesületében (Ma már Bocskai István Bajtársi Egyesület) Oláh László ny. alezredes segítségével, több alkalommal volt kiállítása. Sajnos, hogy kapcsolata az egyesület vezetőivel megromlott, így még inkább örülök annak, hogy örömet szerezhetünk.

További boldog, derűs nyugdíjas éveket kívánunk Neked és szeretteidnek.

V. KISS IMRE NY. RENDŐR ALEZREDES

Elfelejtett sírok Balatonfüreden

Állok a dombon, szemem előtt Balaton nyugodt tükre. Ha kicsit mozdulok, templomromot, és sírkereszteket látok. Régieket. A száz-százötven év hordaléka sok mindent eltakar. Hatalmas fák között XIX századi kőkereszt, Krisztus és Mária porladó téstével. Mozdulok. Aszfó felé, három csonka sír árválkodik a mezőn. Egyenesen, biztos talapzaton áll az első, márványba vésték a nevet. A másik döntött kicsit, elmosódott írások, cirill (?) betűkkel. A harmadik kereszt egyik sarka letörött. Aki alatt nyugszik, 1890 március negyedikén hunyt el. Élt 44 évet. Hősi oszlop mögött e gondozott sír: Keöd József (1839-1897) A Kisfaludgyőzős első kapitánya volt. Béke poraira! A látvány megnyugtató az ember lelkét, harmadfél száz évvel a halál után is él az emléke. A többi sírokat már laposra marta az idő. A betűik elmosódottak. A kereszték csonkán, szárnyuk letörve, leesve. Egyet kijavítottak: Csordás László, 48/49-es honvéd!

És a következő század kézigye!

1945 március végén, a Balatoni hadművelet idején rövid, de véres csata-napokat éltek át a balatonfürediek áldozatokkal! Itt nyugszanak a Szent László hadosztály kato-

nái a füredi dombon, ahol egy fakereszt jelzi a HAZÁÉRT elesettek nyughelyét. Nemzeti színű szalag, és a tenyérnyi rézlemezén tíz név, és alatta a megjegyzés: 42 ismeretlen honvéd, 1944/45-ös halottak. A szovjet 110. h. katonáit – akik 1944 márc 25-én nyomultak be a helységbe – itt érték a halálos lövések: három emlékmű felírata őrzi emléküket

Rendezésre váró halmok. Adjon az utókor nagyobb tiszteletet a katonának, mert parancs hozta ide a sorkatonát is, a főhadnagyot is. Háborús áldozatok ők, egy háborúé, melynek résztvevői még köztünk élnek!

Állok a dombon, szemem előtt a Balaton nyugodt tükre. Ha kicsit mozdulok, sírkereszteket látok. Régieket. Hű képe az elmúlt századoknak! Hiányzik róluk a virág.

(PERLAWI ANDOR)

Ünneplés, nosztalgiázás, előretekintés

A szokásos hétköznapi összejövetelekkbe ünnepi motívumok vegyültek a Nyírbátori Határőr Igazgatóság Nyugdíjas Egyesület tagságának utóbbi együttlétekor. Szeretettel és megbecsüléssel köszöntöttük a 80. születésnapját ünneplő Orbán Lászlóné tagtársunkat, akit határőr-népművész férjével együtt szívünkbe zártunk az együtt töltött évek alatt. Tisztelettel köszöntöttük továbbá születésének 75. évfordulója alkalmából Győri András nyugállományú határőr őrnagyot, aki kettős ünnepet ült, hiszen több évtizedes kimagasló őrparancsnoki tevékenysége elismeréseként Szent György napon, az országos rendőr főkapitány magasabb rendfokozatba léptette elő. Szívünkben szölt az "Éljenek soká..." kezdetű dal.

VINCZE ISTVÁN

Zarándoklat

Ez a zarándokhely Magyarország nyugati határszélén, Kőszeg és Horvátzsidány között terül el, benn az erdő mélyén. Eredete visszanyúlik a régi időkre (1910-20-as évek) amikor is ez a terület a peresznyei gróf tulajdonában volt, és az egyik vadászat alkalmával a gróf 3 éves fia elveszett. Három nap múlva találták meg egy tölgyfa alatt, melyen Szűz Mária képe függött. A gróf családja ekkor fogadalmat tett, hogy minden év szeptember 8-án visszatér ide hálaadásra. Azóta is tart ez a folyamat, de a múltban politikai helyzetek miatt a hely nem volt látogatható. 1983-ban hivatalosan is engedélyt kaptunk arra, hogy ezen a helyen szentmisét lehessen tartani.

1984-ben Szent Hubertus és Szűz Mária tiszteletére épült ide egy kis kápolna, majd idővel körülötte kialakították a Hivatások, mesterségek védőszentjeinek szoborparkját, amelyben jelenleg 27 szobor található. Közöttük van Szent Borbála, a tűzérek, tűzszerezsek, bányászok, Szent László, a határőrök, Szent György, a rendőrök, lovagrendek, cserkészek, Szent Máté, a vámosok patrónusa, melyeknek szobrait minden évben ezen alkalommal megkoszorúznak.

Immár 30 éve, hogy ezen a helyen összegyűlnek a zarándokok hálaadásra. A kerek évforduló alkalmából a rendezők úgy dön-

Kovács Ferenc mérnök ezredes. Főcelebránsnak meghívták a Magyar Katolikus Tábori Püspökség püspökét, aki elfoglaltsága miatt nem tudta vállalni ezt a megtisztelő feladatot, így helyettese, Berta Tibor ezredes, általános helynök vett részt az ünnepen.

A honvédelmi miniszter levélben köszöntötte a megjelenteket:

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Zarándokok!

"Egy csoda hozott ma össze bennünket határon innen és túlról. De ne feledjük: a csodák sohasem maga a természetfölötti jelenség az igazán érdekes dolog. A csodák minden esetben arra hívják fel a figyelmünket, ami az életben igazán fontos. A csodák akkor csodák, ha megváltozik tőle az életünk, ha jobbra leszünk általuk.

Ez egy olyan csoda, melyre szüksége van mindannyiunknak és családjainknak, szüksége van minden katonának és minden a hazáját elkötelezetten szolgáló embernek, szüksége van az országnak és a nemzetnek, szüksége van Európának és a világnak. Önök, akik ma itt összegyűltek hivatásszerűen szolgálják hazájukat. Azzal töltik a mindennapjaikat, hogy megvédjék a szabadságot, a jogot és az igazságot, az országot és nemzetet. Arra tették fel életüket, hogy saját maguk lépjenek a veszély és az ember közé. Soha egyetlen közösség sem képes meghálálni, anyagiakkal méltóképpen megfizetni ezt az életáldozatot, e hivatás hűség és becsületes teljesítését.

Isten előtt megállva mégis mindez új, mélyebb értelmet nyer. Köszönjük, hogy vállalják ezt a hivatást, ezt a küldetést.

Kívánom, hogy legyenek benne nagyon boldogok!"

Hende Csaba honvédelmi miniszter

töttek, hogy az esemény fővédnökének felkérjük dr. Hende Csaba honvédelmi minisztert, védnöknek pedig Harangozó Bertalant, Vas megyei kormány megbízottat, akik elfogadták a felkérést. Jelen volt még Ágh Péter, a Fidelitas elnöke, Kelemen József ny. altábornagy, a BEOSZ elnöke, valamint a 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezredtől

A szentmisén nemcsak a falu- és környékbeli hívek voltak jelen, hanem a szomszédos országokból (Ausztria, Szlovénia, Horvátország) is szép számmal jöttek zarándokok. A jelen lévő 14 szervezet saját zászlóival díszsorfalat állt a szentmise során. Itt kell megemlítenünk, hogy ebből a 14 szervezetből, 6 a BEOSZ Nyugat-Dunántúli

Régiójából került ki. Sok segítséget nyújtunk nekünk, nemcsak itt, hanem a decemberi horvátzsidányi Szent Borbála ünnepségen is. A koncelebráció három nyelven (magyar, német, horvát) folyt. A prédikáció rámutatott életünk történéseire, példázatként hozta fel a következő történetet: Megfigyelhetjük, hogy az állatvilágban a kicsinyek hogyan utánozzák a szülőket, ugyanazt csinálja az ember is életében, megy azon az úton, amelyet Jézus elrendelt nekünk. Fontos, hogy érezzük mások szeretetét, mások hitét, és ennek ellenére vegyük fel saját keresztünket. Megemlítette, hogy májusban részt vett Lourdes-ban a Nemzetközi Katonai Zarándoklaton, és örömmel mondta: Itt is többen vagyunk, akik ott voltunk Lourdes-ban és én úgy gondolom, hogy itt most ugyanúgy érzem magam, mert itt is együtt vagyunk magyarok, horvátok, németek, szlovének és hogy testvérei vagyunk egymásnak annak ellenére, hogy nem értjük egymást nyelvét, de Krisztusban egyek vagyunk, és ez a legfontosabb. A szeretet az, ami összeköt minket.

Szentmise keretén belül a Szózat illetve az Isten hazánkért ének alatt megkoszorúzták a védőszentek szobrait. Befejezés és áldás előtt Harangozó Bertalan, horvát anyanyelvűként, is szólt pár szót. Beszédében kiemelte, hogy őrizzük a tradíciókat, adjuk át a következő nemzedékeknek, hogy még sok éven át találkozhatunk ezen a helyen.

A helynök szavai után, a sokéves rendezői munkájáért elismerést kapott Fehér Imre ny. őrnagy Győr, és László Attila alezredes, a BEOSZ Nyugat-dunántúli régió vezetője Szombathelyről. A szertartás a himnuszokkal ért véget.

HORVÁTH ZITA

VASI HONVÉD BAJTÁRSI EGYESÜLET

Kerecsényi Zoltán: Az utolsó nyár

(Bajcsy-Zsilinszky Endre életének utolsó szakaszáról, valamint a magyar antifasiszta ellenállásról)

Bajcsy-Zsilinszky Endre 1886 június 6-án Szarvason született. Szarvasról majd Békéscsabáról hozta magával a nincstelen parasztság helyzetének ismeretét és azt megjobbítani igyekvő politikai programját amit a hajdúvárosi Tarpán képviselt ahol képviselővé választották. Ifjúkori tevékenységét követően csatlakozott a magyar baloldali pártokhoz és bátran kiállt a német expanzió és a háborús őrület ellen úgy írásban, mint Parlamenti beszédeiben. Író, publicista, jogász és politikus volt, akit 1944 december 24-én a soronközhidai börtönben ítéltek halálra és végezték ki nácista hóhérok.

Élete és halála nemzete sorsát tükrözte. Törvény elé állítása és kivégzése elrendeltnek tűnik, ugyanakkor történelmi tragédia. Nehéz évtizedeket élt meg, az első világháborútól Trianonon át a második világháborúig. Aktuális példamutató életműve ma, amikor történelmünk sok kérdésére még nincs végleges válaszunk figyelni, tanulni kell hazánk e kiemelkedő személyiségétől. Emlékket meg kell őrizni. E kötet tisztelgés a nagy magyar antifasiszta mártír Bajcsy-Zsilinsz-

ky Endre emléke előtt. Az emlékezés diktálta a könyv összeállítójának azt a szándékát, hogy e kiemelkedő életutat és munkásságot bemutassa az olvasóval. A Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége, valamint az Összefogás a Demokráciáért Elnöksége 2012 tavaszán határozott arról, hogy a közelgő Bajcsy-Zsilinszky Endre mártír politikusról az évforduló kapcsán Bajcsy-Zsilinszky Endre Emlékbizottság néven méltó képen kíván megemlékezni. Figyelemre méltó, aktuális üzenetet tolmácsoló kiadvány. Bajcsy-Zsilinszkyt hitelesen bemutató régen közöl és elfeledett visszaemlékezéseket, korát felelevenítő szöveg idézeteket tár az olvasó elé. A kötet címe jelképes. Az utolsó nyár arra utal, hogy pályafutásának csúcspontja volt az a 70 évvel ezelőtti nyár, hiszen egy esztendő múlva már börtönben ül, és soha többé nem látja szívének oly kedves Pálkövét, ahol megtervezte a jövőt és írásait megfogalmazta. Ugyanakkor a kötet a magyar zsidóság deportálásának közelgő hetvenedik évfordulójára is ráirányítja az olvasók figyelmét. A gazdagon illusztrál

fekete fehér és színes képek mellett kronológia, jegyzetek, felhasznált és ajánlott irodalom egészíti ki a 70 esztendővel ezelőtti eseményekre történő megemlékezést.

Énekkar a kiállításon

Az 1. világháborútól napjainkig címmel a Fejér megyei Honvéd Nyugállományúak Klubja NŐSZIROM ÉNEKKARA egy grafikai kiállításon vett részt és énekelt mélabús, régi katonadalokat. A szemek elhomályosultak a dalok hallgatása közben... A kiállítást Herczog Edit EP-képviselő irodájában állították ki Dancs Attila műveiből. A megnyitót Isaszegi János, nyugállományú vezérőrnagy ajánlotta a nagyérdemű közönségnek. A megnyitón jelen volt Tömböl László volt vezérkari főnök is.

(HILDA)

A tragédiák koszorúi

Az 1994-ben az aknavető balesetben elhunyt Kránitz Antal posztomusz őrnagyra és társaira emlékeztek katonák és civilek a napokban a Kossuth laktanyában és a csörlőzázi lőtérén a tragédia 19. évfordulóján.

A megemlékezés ezúttal is a Kossuth laktanyában indult. A posztomusz őrnagy tiszteletére emelt, a végzetes balesetet okozó aknavetőt is magában foglaló emlékmű előtt Vokla János alezredes, az alakulat megbízott parancsnoka idézte fel Kránitz Antal életútját, s a tragikus lőtérén, amikor egy 120 milliméteres aknavetővel történt éleslövészet során bekövetkezett a tragédia. Az egyik aknavető csöve úgynevezett rátöltés következtében felrobbant, s négy ember, köztük a várpalotai Kránitz Antal életét is kioltotta.

A laktanyában és a baleset helyszínén, a csörlőházi lőtérén emelt posztamentnél összesen tizenöt katonai és civil szervezet képviselői, köztük a várpalotai önkormányzat nevében Katona Csaba alpolgármester és Jákli Tivadar képviselő rótták le tiszteletüket. A lőtérén a Bajtársi Egyesületek Országos Szövetségének (BEOSZ) elnöke, Kelemen József nyugállományú altábornagy mondott beszédet, amelyben méltatta a hazájukat szolgáló katonákat, s ismertette Várpalota gazdag történelmi múltját. A tábornok egyben köszönetet mondott a kiváló szervezésért az MH Bakony Harc-

kiképző Központnak és a Gábor Áron Nyugállományúak Klubjának (GÁNyK).

Ezt követően vitéz Csörgey Károly emlékoszlopnál a megemlékezések sora, ahol vitéz Horváth Csaba, a vitéz-

zi rend országos törzskapitánya beszélt Csörgey tábornok életéről és az 1928-as, az életét is kioltó tragikus balesetről. Titkos program keretében, 1928. július 12-én új légvédelmi ágyú hadrendbe állítás előtti bemutató lövészetre készültek. A megjelent magas rangú küldöttség előtt az első lövést a kezdősebesség mérésére vízszintes csőállásból adták le. A második lövés a bizottság kívánságára 60 fokos

csőállásból következett. Ekkor történt a tragédia. Az anyaghibás gránát a csőben felrobbant és kioltotta vitéz Csörgey tábornok életét, többen pedig súlyosan megsérültek – idézte fel a történeteket a törzskapitány, majd az elhunyt tábornok tiszteletére emelt obeliszknél több katonai és civil szervezet, valamint a várpalotai önkormányzat is elhelyezte koszorúját.

A program zárásaként baráti találkozóra került sor a GÁNyK klubhelyiségében, ahol a szervezet munkáját évek óta segítő Cseszneki Hédi rendőr főtörzsőrmester a BEOSZ elismerő oklevelét vehette át Kelemen József elnöktől, míg Dobszai József nyugállományú alezredes, klubelnök több évtizedes hagyományápoló munkájáért a vitézi rend díszoklevelét kapta meg.

SZABÓ PÉTER DÁNIEL

Katona Tamás emlékezete

Hazánk megint egy rendkívüli emberrel lett szegényebb. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc emlékének egyik legnagyobb őrzője, kutatója, továbbadója, a neves politikus, az egykori külügyi, majd miniszterelnöki államtitkár, Magyarország hajdani varsói nagykövete, Budapest I. kerületének volt polgármestere: Katona Tamás nyolcvanegy esztendősen elhunyt.

Kevés van olyan, akire az ember szinte atyai példaképként tekinthet, akinek gondolataira, szavaira, minden ténykedésére

érdemlegesen odafigyelhet. Számomra Katona Tamás ilyen volt.

Eleinte, igen fiatakként még csak távolból, még csak írásaiból, kötetiből, televíziós műsoraiból, majd később személyesen előadásokon, találkozók, általam is szervezett program-alkalmakon kísérhettem közvetlenül figyelemmel.

Rendkívül energikus, szívós magyar ember volt. Közelítve a nyolcadik x-hez, az egyik március idusán képes volt arra, hogy jó pár héten át, megállás és pihenés

nélkül, egy kis utazótáskával kezében keresztül utazza, végig járja az egész országot, hogy Petőfiről, Kossuthról, Görgeyről, Batthyányról, a márciusi ifjakról, a '48-as szabadságküzdeletről, honvéd hősokekről beszéljen-meséljen fiataloknak, felnőtteknek, mindenkinek, ahová hívták, várták. Ő szinte sohasem mondott nemet, mindig kész volt vonatra ülni, hosszú órákat járni a Dunántúlra, a Tiszántúlra, vagy éppen séllyel a határon túlra. Mert bizony, rengetegszer ment a határon túli, régi magyar területekre is. Nem számított neki sem időjárás, zord idő, vagy nehéz technikai dolog, ahová megígérte, hogy elmegy, mindenképpen ott volt. Például pár esztendeje, március 15-én, az ihási csata helyszínére, igencsak nagy hideg, zord idő közepette, külföldről igyekezve haza; vagy ugyancsak pár esztendeje a pápai Petőfi Asztaltársasághoz eljutva, amikor kissé a közlekedéssel gyűlt meg a baja. Nem egyszer voltam tanúja hajthatatlanságának, eltökéltségének. Alig lehet mondani olyan emlékhelyet, ahol ő ne fordult volna meg. S nagyon szerette az embereket, - a vidéki embereket. Az egész országot ismerte, s az egész ország ismerte őt. Éltető ereje volt a múlt, mindhaláláig szerelme a '48-as történelmi hagyományok.

Konzervatív ember volt, de nyitott, őszinte, alázatos, nagyszívú ember. Nagybetűs ember! Különböfé nézetűekkel is szót tudott érteni. Partnernek tekintett mindenkit együttgondolkodó, felelősséget közösen vállaló társaként. Ennek is tanúja voltam. Katona Tamás olyan tiszta, régi vágású úriember, valódi konzervatív, minden szélsőségtől mentesen nemzeti gondolkodású közéleti személyiség - politikus volt, amilyenből hasonló egy századon belül igen kevés születik. Óriási, felfoghatatlan veszteség az ő elvesztése!

Példás hazaszeretet, valamint mély humanizmus kísérte végig egész pályáját. Kevesen tudják, hogy Ő alapította meg Magyarország első cigány könyvtárát, hogy a magyar cserkészmozgalom legjelentősebb képviselőjeként is aktívan munkálkodott, hogy számos Agatha Christie művet – többek közt a Gyilkosság az Orient Expresszen-t – fordított magyarra. Tehát sokoldalú volt; igazi polihisztor, és mondhatni, a nemzet mindenre figyelő napszámosa. Életéből gazdagodott a nemzet!

A gyász pillanataiban világnézeti hovatartozás nélkül, bajtársi tisztelettel hajtsuk meg fejünket a nagy személyiség emléke előtt Kosztolányi soraival:

"Volt emberek.

Ha nincsenek is, vannak még. Csodák.

Nem téve semmit, nem akarva semmit, hatnak tovább."

KERECSENYI ZOLTÁN,

A PETŐFI ASZTALTÁRSASÁG ÜGYVIVŐJE

Elment az ezredes

Fájdalommal teli szívvel vettünk végső búcsút Gál István nyugállományú ezredestől, a Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége egykori régió vezetőjétől. Búcsúztak tőle kollégái, pályatársai, barátai és családja.

Férfinap Zalaegerszegen

Ha már a gyengébb nem, a hölgyek nagyon is méltányolandó létét évente több alkalommal is megünnepeljük, miért ne lehetne legalább egy alka-

lommal az erősebb társakról, a férfiakról is megemlékezni. Ilyen, vagy hasonló gondolatok érlelhatték meg a Zalaegerszegi Honvédklub elnökség női

tagjainak elhatározását, amikor is egy vacsorával egybekötött zenés-táncos est keretében köszöntöttek bennünket, esendő férjeket, apákat, élettársakat, függetlenekeket stb. Már a vendéglátóhelyre történő érkezésünkkor, fogadtatásunk is komoly odafigyelésről tanúskodott: kedves kis ajándékcsoomaggal és jófajta szíverősítővel, műsorral vártak bennünket. Azért pedig, hogy az ünneplés ne legyen túlságosan egyoldalú a klub férfi-társadalmának nevében a problémás kérdéseket is napvilágra hoztuk. Bódi Imre, Szita János, és Kontra László kollégáimmal élő petícióban követeltük a házimunkákban való aktívabb részvétel lehetősége mellett a férfiúi szabadságjogok kiszélesítését

is. Mivel az egyetértés nem mindenben volt teljes, ezért jövőre az egészet újra megismételjük.

BOLLA LAJOS JÁNOS NYÁ. ALEZ.

Négy szép nap

A tavaszi herendi kirándulás után augusztusban újra útra keltünk. Most az Alföldön és Erdélyben jártunk. Békéscsabán egy kollégiumban szálltunk meg.

Megérkezésünk után, délután Békéscsabával ismerkedtünk. Másnap az egész napunkat Erdélyben töltöttük. Sajnos csak két város megtekintése fért a programba. Nagyszalontán Arany János szülőházát néztük meg és a csodálatos szoborparkot, Nagyváradon a Püspöki palotát, a bámulatra méltó székesegyházat,

és a híres Kanonok-sort. Sétát tettünk a belvárosban, nem győztünk csodálkozni a szép épületeken, parkokon és a működő szökőkutakon.

A harmadik nap délelőttjén kicsit a „szakmánál” maradvány egy radar állomást néztünk meg. Ebéd után következett Gyula. A társaságunk egy része fürödni ment, másik része városnézésre. Idegenvezetőnk ízig-vérig szakmáját szerető és magas fokon művelő ember volt. Mindent megmutatott a városból, amit csak érdemes volt látni. A legnagyobb élményt mégiscsak

Erkel Ferenc szülőháza és a benne működő múzeum jelentette. Negyedik nap hazafelé tartva a szentesi arborétumot néztük meg, majd ebéd után Kecskeméttel ismerkedtünk.

Klubunk közösségi erejét, összetartozását jól szolgálta a két alkalommal is megtartott „nóta estünk”. Úgy gondolom tartalmas kirándulást tettünk, nagyon kellemesen telt el a négy napunk.

FEGYVERES ERŐK ÉS TESTÜLETEK
NYUGÁLLOMÁNYÚ KLUBJA GYŐR
SZŐKE ISTVÁNNÉ

Hősökre emlékeztek

„Nagy világosság támadt az éjszakában, majd a robajra összefutott a tanya-világ” – mesélik a mai napig az időssek Madarason 1944. szeptember 13. estéjét. A mai Bács-Kiskun megye területén

lete felett lőtték le azt a Royal Air Force kötelékében repült B-24-es szállító-repülőgépet, amelyen lengyel

katonák a varsói felkelésnek akartak utánpótlást vinni. Ám egy német éjszakai vadászgép - amely Újvidékről szállt fel - heves tűzharcban „földre kényszerítette” a szövetséges gépet. Hét lengyel hősi halott teteme és a gép roncsai szóródtak szét a madarasi külterületen. A katonákat már azok-

ban a napokban eltemették, majd maradványaikat később Solymárra vették a brit katonai temetőbe. Madaras község 2007-ben egy kopjafa- emléktáblát állított számukra. Azóta minden évben megemlékezést szervez a helyi önkormányzat és a 1944. szeptember 13. Emlékbizottság. Idén szeptember 15-én szentmisével és koszorúzással emlékeztek a 69 évvel ezelőtti tragédiára.

Sikeres halvadászat

A Szlovén Veterán Szövetség 2013 augusztusában rendezte meg Ptujban, a már komoly hagyományokkal rendelkező horgászversenyét. A versenyt Lipcsik tábornok, a Szlovén Veterán Szövetség elnöke nyitotta meg. A külföldiekkel együtt 129 résztvevője volt a csapatonként 3 fős versenynek. A BEOSZ-t a Budapesti Honvéd Sporthorgász Egyesület képviselte. A csapat a legjobb külföldi résztvevőnek járó serleget és oklevelet nyerte el, s ami ennél is fontosabb, részvételével a két szövetség közötti együttműködést és baráti kapcsolatokat ápolta, erősítette.

A képen balról jobbra Fenyvesi Péter, Demény Balázs és oklevéllel a kezében Fazekas Bálint, a BEOSZ tag Budapesti Sporthorgász Egyesület elnöke. Gratulálunk!

Fegyverek között a szeretet

Ezzel a címmel nyílt kiállítás 2013 májusában a MH Hadkiegészítő és Nyilvántartó Parancsnokság 1. Katonai Igazgatási és Érdekvédelmi Irodájának helyet adó épületben Szombathelyen.

A kiállítás, mint már a címe is sugallja, a katonaság egyik alappilléret célozza meg, amelynek célja, hogy az emberek békében élhessenek egymás mel-

lett, és ennek a békének a fenntartását szolgálják ezek az emberek, akik ott vannak a nehéz helyzetekben, de mégis nagyon kevés szó esik róluk. Pedig sokszor embert próbáló feladatok elé állítja őket a sors. Itt jönnek a képbe a tábori lelkészek, akiknek küldetése, hogy ezeket a katonákat felkészítsék, megerősítsék őket hitükben, emberségükben és támaszt nyújtsanak nekik a nehéz pillanatokban.

A megnyitón részt vettek a különböző felekezetű tábori lelkészségek vezetői, a Honvédelmi Minisztérium képviselői,

a város vezetése, a kormánybiztos, iskolagazdátok, békefenntartók, volt katonák, érdeklődők.

Bevezetőjében Berta Tibor ezredes, általános helynök röviden ismertette a kiállítás történetét, célját, méltatta Jagadics Péter nyugállományú alezredes munkáját, akinek ötletéből megszületett a kiállítás. Köszönetet mondott mindazon tábori lelkészeknek, akik személyes tárgyaik kölcsönadásával hozzájárultak a kiállítás szebbé tételéhez. Szólt arról, hogy a békemissziók célja az is, hogy megismertesse az iskolákkal, diákokkal a katonaság ezen területét is.

A bevezető után a Honvédelmi Minisztérium részéről Vargha Tamás nyitotta meg a kiállítást. Megnyitó beszédében Pál apostol a rómaiakhoz írt leveléből idézett: Örüljete az örülőkkel, sírjatok a sírókkal! Itt utalt arra a nehéz feladatra, hogy a katonának nemcsak fizikailag, hanem lelkileg is erősnek kell lennie. Erre való a hit. És a hitnél megjelennek a tábori lelkészek is, akik Istent szolgálják itt is.

Jákob János dandártábornok, protésztáns tábori püspök szavaiban kitért arra, hogy a tábori lelkészek, a misszióknál próbálnak a sivár életbe valami színt vinni a hit által. Főleg akkor van rájuk szükség, amikor az emberi lélek gondozására szorul és az ember még jobban esendővé válik. A missziókban együtt töltött idő, a közös ünnepek, megemlékezések, együtt készített apró kis dolgok, ajándékok, tárgyak, mind velünk maradnak örökség gyanánt, amikor ez a korszak lezárul életünkben.

Bíró László katolikus tábori püspök felszólalásában méltatta, hogy Szombathelyen igazán méltó helyre került ez a kiállítás, mivel történelme során mindig katonaváros volt. (Méltó lenne, ha ez a kiállítás országos turnéra indulhatna!).

Lecsőfőzés a volt klubban

A Szabolcsi Honvéd Műszaki Hagyományőrző Bajtársi Egyesület éves lecsőfőző versenyét augusztus hónapban rendezte meg a volt Tiszti Klub kerthelyiségében. A szépszámu résztvevő színvonalas versenyt produkált. A tagságból alakult zsűri számára is nagy gondot okozott a sok és különböző „lecsőtermék” közül a legfinomabbat kiválasztani. Hosszú ízlés, tűnődés, visszatérő kóstolás után az alábbi döntés

született: Első helyezett a Kemecei házaspár különlegesen készült étele, a második helyet is ők vitték el egy más módon készült finomsággal, de a többi helyezettnek sem kellett szégyenkeznie a nagy odaadással készített finom lecsók miatt, melyekből a jelenlévők valamenynyien kóstolhattak. Eldöntöttük, hogy jövőre ezt a hagyományt továbbra is fenntartjuk. Köszönet illeti az egyesület vezetőségét a szervezésért, a versenyzőket pedig a kitűnő munkájukért.

KUKUCSKA GYÖRGY,
EGYESÜLETI TUDÓSÍTÓ

Erősödött a határőr identitás

A Tiszahát nevezetességeinek megtekintését a határőr hagyományok ápolásával kötötte össze a Nyírbátori Határőr Igazgatóság Nyugdíjas Egyesület tagsága egynapos kirándulás keretében. Megragadott bennünket a vajai vár korhűen felújított állapota és rendezett, esztétikus környezete. Visszamentünk az időben. Úgy éreztük, hogy II. Rákóczi Ferenc hozzánk is intézi felhívását, mikor kiáltványával az "Istennel a Hazáért és Szabadságért" feliratú zászló alá hívja a "nemeseiket és nemteleneket" a labanc seregek ellen. Az arcképekből, a korabeli intarziás bútorokból, tárgyi emlékekből a 17-19. század szellemisége köszöntött ránk. A vásárosnaményi Beregi Múzeum vaskályha kiállítása, a szövés-fonás, fafaragás kellékei, az évszázadok szorgos munkáját illusztráló keresztszemek egyként a nehéz paraszti élet lenyomatai voltak. Jót tett a séta Gergelyiugornyánál a háborgó Tisza mentén. Szívünkbe vésődtek

Tákoson a 78 éves Baráth Menyhért né igazán kiejtett szavai, logikus rendbe szedett ismertető gondolatai az 1766-ban veszőből és sárból épült, úgynevezett "mezőlábas Notre Dame" híres kazettás menyezetről, a "napfény templomának" korábbi zivataros hanyattatásairól. Újból feltámadt bennünk a határőr büszkeség és identitás a schengeni normák szerint épített barabási határrendészeti kirendeltséget látva, és a nagyszerű eredményekről szóló tájékoztatást hallgatva. Megtudtuk, hogy biztonságosan őrzik a csaknem 36 km hosszú határszakaszt, sikerrel lépnek fel a tiltott határátlépőkkel és a jövedéki termékek csempészőivel szemben. Élmény volt működés közben látni a hőkamerákat. A zsúfolt nap programjába belefért a tarpai száraz- és a túristavándi vízimalom megtekintése is. Ezek után nem csodálható, hogy a hazaúton határőr nótáktól zengett az autóbusz.

VINCZE ISTVÁN

Hogyan emlékezünk a magyar hősökre?

Szokták mondani, nincs szebb halál egy katonára számára annál, mint amikor életét adhatja a hazájáért. A harcmezőn elesett katonák hősök, akikről méltó módon emlékezünk meg minden évben május utolsó vasárnapján – ami idén május 26-ra esett.

A laikusok számára május utolsó vasárnapja a gyermeknapot jelenti, ám az már kevésbé él a köztudatban, hogy ugyanez a nap a magyar hősök emléknapja is. Ezen a napon országszerte megemlékezéseket tartanak, így tisztelegve azon magyar katonák előtt, akik életüket áldozták a haza védelmében, az Árpád-kortól kezdve, egészen napjainkig.

Az emléknap eredete az első világháború idejére tehető, az Osztrák-Magyar Monarchia volt Európában az első ország, ahol törvénybe iktatták a háborús hősökkel való megemlékezést. Az ügy első képviselője báró Abele Ferenc vezérkari őrnagy volt, aki már 1915-ben javaslatot tett egy olyan törvény elfogadására, mely azt célozta, hogy minden község kömléket állítva legyen köteles megörökíteni a világháborúban elesett hősök neveit. Ezen kezdeményezéssel azonosult gróf Tisza István miniszterelnök, akinek törvény-előterjesztését a Képviselőház elfogadta, IV. Károly pedig az 1917. évi VIII. törvényekben határozatba foglalta: „Mindazok, akik a most dúló háborúban a hadrakelt sereg kötelékében híven teljesítették kötelességeiket, a nemzet osztatlan, hálás elismerésére váltak érdemesekké. Őrizze meg a késő utókor hálás kegyelettel azok áldott emlékezetét, akik életükkel adóztak a veszélyben forgó haza védelmében. (...) Minden község (város) anyagi erejének megfelelő, méltó emléken örökíti meg mindazoknak nevét, akik lakói közül a most dúló háborúban a hazáért életüket áldozták fel.”

Magyarországon a legismertebb emlékmű a Hősök terén található. Ez a milleniumi emlékmű együttes előterében lévő Hősök emlékköve, amely a készítői szerint egy impozáns tömegsírt szimbolizál, azt sugallva a honfoglaló vezérek, a magyar királyok és fejedelmek előtt, hogy előttük a

magyar nemzet függetlenségéért és szabadságáért elesett hősi halottak pihennek.

Más országokban az ismeretlen katonák sírjai az, ami az áldozatokra és hősökre emlékezők kegyhelyeit jelölik, valamint egyben a hősök hivatalos elismerésének jelképei is. A megemlékezés ezen formája Franciaországból származik. 1916-ban Frédéric Simon – aki több hazafias társaság elnöke volt – elsőként nevezett egy ismeretlen katonát, névtelen hősnak. November 11-én – a fegyverszünet megkötésének második évfordulóján – Londonban, a Westminster apátság templomában is sor került az ismeretlen brit katonák ünnepélyes temetésére. Ez a sír azonban nem valódi sír, hanem a háborúban eltűnt-elesett katonák emlékműve. Belgiumban 1922-ben a király rendeletet írt alá, amely szerint egy ismeretlen belga katonát, Brüsszelben kell eltemetni a kongresszus oszlopának lábánál. Az olaszok Róma legforgalmasabb terén, a Piazza Venezia-n lévő Monumento Nazionaleban helyezték el az ismeretlen katonát, aki a Haza oltárán, egy Róma szobor lábánál nyugszik. A sír mellett állandó díszőrség áll. A németek nem vették át az ismeretlen katonák eszméjét, ők egységesen 1934. február 25-én tartották meg a hősök emléknapját.

Ami Magyarországot illeti, nálunk már az 1920-as évek kezdetétől avatták fel az I. világháborús emlékműveket, négy évvel később pedig újabb rendeletet fogalmaztak meg a megemlékezéssel kapcsolatban. Az 1924. évi XIV. törvények így rendelkeznek az 1914-1918. évi világháború hősi halottai emlékének megünnepléséről: „A magyar nemzet mélyszéles szeretettel, magasztaló elis-

meréssel és hálával emlékezik meg azokról a hősi fiarokról, akik az 1914-1918. évi világháború alatt a hazáért vívott súlyos küzdelmekben a magyar nemzetnek dicsőséget és hírnevet szerezve életüket feláldozták. A nemzet soha el nem múló hálája és elismerése jeléül, az élő és jövő nemzedékek örök okulására és hősi halottaink dicsőségére minden esztendő május hónapjának utolsó vasárnapját nemzeti ünnepévé avatja. Ezt az ünnepnapot - mint a «Hősök emléknapját» - a magyar nemzet mindenkor a hősi halottak emlékének szenteli.”

Egy évvel később, 1925-ben kormányrendeletben szabályozták a Hősök emléknapjának időpontját. Mivel ez a nap gyakran egybeesett pünkösd vasárnapjával így meghatározták, hogy abban az esetben, ha az egyházi és nemzeti ünnep egybeesne, akkor a Hősök emléknapját a pünkösd vasárnapját megelőző vasárnapon tartásuk meg.

A törvény életbe lépése után minden évben megemlékezéseket tartottak. 1939-ben részletes útmutatást dolgoztak ki a katonai hagyományok ápolására, valamint, hogy a különböző alkalmakkor, (köztük a Hősök Emléknapja is) mi a követendő protokoll. Ekkor az emléknap időpontja május utolsó vasárnapjára került. Erre a napra minden katonai szervezetnek meghatározták, azt a vezérfonalat, amely tiszteletben tartásával kellett megszervezni az ünnepet. A Hősök Emléknapja nemzeti ünnep és egyben katonai szünnap is volt, amelyet a hősi halottak emlékeztetéséhez méltó nyugodt magatartás, és a bajtársiasság fejlesztése jellemezett.

Hosszú idő után először 1989 májusában tarthatták meg ismét nyilvánosan a hősök napi megemlékezést. Az ezredfordulót követően 2001. évi LXIII. törvény újra megerősítette a szándékot, amely a magyar hősök emlékének megörökítéséről és a Magyar Hősök Emléknapjáról szól.

Ejtőernyős ünnep

„Az ejtőernyőzés az ember nagyszerűségéről szól: arról, mi mindenre képes a bátor és jól felkészült ember. Némi zsinórral és selyemmel neki tud vágni a levegőégnek, munkára tudja fogni a gravitációt és a szelet” – idézte a balesete miatt távol lévő Hende Csaba honvédelmi miniszter, fővédnök köszöntő szavait dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese az I. Országos Ejtőernyős Találkozó megnyitóján. A Magyar Ejtőernyősök Bajtársi Szövetsége (MEBSZ) és a Magyar Ejtőernyős Szövetség által első alkalommal megszervezett, valamint a szolnoki alakulatok, továbbá Szolnok megyei jogú város által támogatott rendezvényen több száz katonai, és civil ejtőernyős vett részt szeptember 21-én, a szolnoki sportrepülőtéren. A Magyar Honvédségben ejtőernyős hagyományokkal bíró alakulatok – MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj, MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj, MH 5/24. Bornemissza Gergely Felderítő Zászlóalj, valamint az MH 86. Szolnok Helikopterbázis – mellett számtalan civil egyesület egykori, és mai ejtőernyősei adtak randevút egymásnak ezen a hétvégén.

Az első alkalommal megszervezett találkozónak számos apropója volt, amelyek közül dr. Boda József rendőr vezérőrnagy, a MEBSZ elnöke egyebek mellett két

jeles dátumot emelt ki: idén hetvenöt esztendőös a magyar katonai ejtőernyőzés, valamint ötven esztendővel ezelőtt alakult meg a különleges műveleti zászlóalj egyik jogelődje, a 34. Mélységi Felderítő Zászlóalj. A háromnapos rendezvény során a számtalan katonai, és civil ejtőernyős bemutató mellett megrendezték a hagyományos Hüse Károly ejtőernyős emlékversenyt is. A résztvevők megkoszorúzták a tragikusan fiatalon, 6262. ugrása során életét vesztett Hüse Károly mellsobrát, valamint megnyitották a Helyőrségi Klubban az ejtőernyős kiállítást is.

FOTÓK: SZABÓ BÉLA

Vidám délután

Augusztusban Mésztegyőre kapott meghívást a Marcali Bajtársi Egyesület és a Dalárda, a XXVII. Kárpát-medencei Honismereti Ifjúsági Találkozóra". A Bajtársi Egyesület 1996 óta vesz részt és támogatja az 1986-ban indult, és minden évben megrendezett, fiataloknak szóló egy hetes táborozást.

Először „150 éve született Gárdonyi Géza” címmel, Balogh Miklós tartott előadást, majd az előadás anyagából – írásos formában – kérdésekre válaszoltak a diákok. Ezt követően vidám, játékos sportvetélkedőt tartottak. Az elméleti és gyakorlati megméréstetés össze-

sítése után, az első helyet a vajdasági Csantavér csapata szerezte meg, a felvidéki Léva és az erdélyi Arad együttese előtt.

A késő délutáni kulturális programban a Marcali Bajtársi Dalárda egy új összeállítású dalcsokrot adott elő, majd a helyi Őszirozsák Nyugdíjas Klub szórakoztatta az érdeklődő közönséget.

(KÖRÖSI)